

FNV MAGAZINE

MAGAZINE VOOR LEDEN VAN FNV BEVEILIGING

#1 | 2019

3 Nieuwe actieve leden bij Beveiliging
Ahmet, Hayrettin en Raymond:

**‘PROBEER VOOR
JEZELF OP TE KOMEN’**

'DANKZIJ DE FNV HEB IK NOG WERK'

'Ik heb zelf gemerkt: samen sta je sterk', zegt **GÜREL (32)** die deelnam aan de historische staking van bijstandsgerechtigden bij het sorteercentrum van PostNL in Kolham.

TEKST EVA PRINS BEELD JAN WILLEM VAN VLIET

1 WAT VOOR WERK DEED OF DOE JE?

'Ik werk in het sorteercentrum van Post.NL in Kolham, vier avonden per week. Maar daarmee verdien ik niet genoeg om uit de bijstand te komen. Ik werk er nu drie jaar, maar nog altijd met tijdelijke (uitzend)contracten. Ze willen geen mensen vast aannemen. Ik snap niet waarom. Ik werk er al zo lang en doe mijn werk heel goed, ik werk zelfs nieuwe mensen in.'

2 JE DEED VORIG JAAR MEE AAN DE HISTORISCHE STAKING VAN BIJSTANDSGERECHTIGDEN EN UITZENDKRACHTEN. WAAROM?

'Voor behoud van ons werk; dat dreigden we kwijt te raken. En voor vaste banen – dat is helaas niet gelukt. En tegen werken zonder loon; dat heb ik ook de eerste drie maanden moeten doen. Mede dankzij de staking is dat afgeschaft.'

3 EN TOEN BEN JE LID VAN DE FNV GEWORDEN?

'Nee, niet gelijk. Dat wilde ik wel, maar ik kon die paar euro niet missen. Maar nu hebben we dankzij de FNV nabetaling gekregen; alle uitzendkrachten bleken al jaren te worden onderbetaald. En daarnaast heeft de bond ook geregeld dat van de stakers vier jaar lang het bondslidmaatschap wordt betaald door de gemeente Midden-Groningen. Ik dacht: dit is mijn kans om lid te worden.'

4 HOE BEVALT HET LIDMAATSCHAP?

'Ik heb sindsdien de bond niet nodig gehad, maar ik weet: ze helpen je, als het nodig is. En ik heb gemerkt dat actievoeren loont. Samen staan we sterk. Dankzij de bond hebben we nog steeds werk, en nu ook nabetaling. Daar ben ik de FNV heel dankbaar voor.'

INTERVIEW

Ina Baas vindt het leuk om collega-beveiligers te kunnen helpen.

PAG 16

ZO ZIT DAT

FNV-bestuurder Tuur Elzinga: 'We zullen blijven knokken voor een goed pensioen, tot onze laatste snik.' **PAG 20**

3 NIEUWE GEZICHTEN

Ahmet, Hayrettin en Raymond zijn alledrie nieuw als kaderlid beveiliging.

PAG 32

MILLENNIALS HEBBEN HET MOEILIJK

PAG 04

Betaalbare woonruimte en studiefinanciering zijn nu net zo zeldzaam als vaste contracten. Flexwerk geeft geen zekerheid.

TWEE GENERATIES DIJKBEHEERDERS

PAG 10

Samen inspecteerden Jos en Wesley zo'n vijfhonderd kilometer dijk in de droge, hete zomer van 2018. 'Lopend over de dijken zagen we af en toe enorme scheuren.'

NIEUW: SOLIDAIR!

PAG 14

Nisha Arjun (60) is mentor. 'Waarom zou ik met dit werk wachten tot ik met pensioen ben? De mensen hebben ons nu nodig.'

INTERVIEW

PAG 24

Lucille Werner is op zoek naar een minister van Gehandicaptenzaken.

HET ZAL JE MAAR GEBEUREN

PAG 28

Monique Wageman kreeg zware rugklachten van haar werk in een manege. 'Met een kar trok ik balen stro van 400 tot 600 kilo voort langs de paardenboxen in de stal. Dat was enorm zwaar.'

WERK AAN DE WERELD

PAG 32

Dat je een minimumloon ontvangt, wil niet zeggen dat je er ook van kunt rondkomen.

FNV MOMENT

FNV Jong had wat nieuws: een vierdaagse Masterclass Challenge The Future. Er was een Lagerhuisdebat over de stelling 'Jongeren zijn niet meer solidair maar individualistisch'. **PAG 08**

66 JAAR!

Soms droom je dat op weg bent ergens naartoe. En dan opeens verandert die droom in een nachtmerrie, omdat je steeds verder van je doel afdrijft. In plaats van dat het doel steeds dichterbij komt.

Zo voelt het ook met mijn pensioenleeftijd. Ik was er nooit zo mee bezig. Ik dacht dat het allemaal wel in orde zou komen. Maar als ik nu in de tabellen kijk, dan blijkt dat ik 50 jaar gewerkt heb tegen de tijd dat ik met pensioen mag. Dat is langer dan verwacht. Vél langer zelfs.

En eerder stoppen is ook geen optie, want dan mis ik mijn AOW. Dan kán ik misschien theoretisch wel stoppen en vervroegd met pensioen gaan, maar dan wordt dat niet een periode met een 'Zwitser-leven-gevoel'.

Daarom is het goed dat de FNV actie voert om de AOW-leeftijd te bevriezen op 66 jaar. Op 18 maart komen werknemers in het hele land in beweging om paal en perk te stellen aan de steeds hoger wordende AOW-leeftijd. Op Schiphol zijn acties, Amsterdammers verzamelen zich op het Beursplein en ook in Rotterdam, Den Haag en op andere plekken laten mensen weten: wij willen een fatsoenlijk pensioen en wij vinden doorwerken tot 66 jaar meer dan genoeg.

Ook jongere werknemers doen mee, want ook zij voelen er niets voor om een extra jaar door te moeten werken voor elk jaar dat zij volgens de berekeningen van de actuarissen langer zouden leven. Het gaat immers om levensverwachting en niet om een extra gegarandeerd levensjaar.

Dus daarom: sluit je aan bij de acties in jouw omgeving, ga mee naar de bijeenkomsten en laat je stem horen! Werken tot je 66e jaar is lang genoeg!

TANJA SCHRIJVER
BESTUURDER FNV BEVEILIGING

FLEXWERK HOUDT MILLENNIALS GEVANGEN

Millennials (van 22 tot 37 jaar) werken veelal in flexbanen. Want dat zouden zij zelf graag willen. Maar is dat wel zo? Hadjar Benmiloud is zo'n millennial en zij legt het uit.

TEKST HADJAR BENMILOUD BEELD XF&M

Flexwerk wordt verkocht als de ultieme win-winsituatie. De belofte: minder plichten voor werkgevers betekent meer werkverschaffing en hogere lonen. Maar de campagne voor flexwerk is intussen allang verschoven van werkgevers naar werknemers. Nu worden flexbanen zelfs gepromoot als iets wat jongere werknemers vooral zelf graag willen, en waar werkgevers vriendelijk in meegaan. Vraag een gemiddelde Journaalkijker waarom die flexibilisering zo hard gaat, en de kans is groot dat je een echo hoort van de boodschap die vanuit Den Haag al jaren de ether in wordt geslingerd: 'Vaste contracten passen niet meer bij deze tijd', 'Jongeren willen niet vastzitten aan een werkgever', 'Jongeren willen achter een laptop kunnen doen wat ze zelf willen en wanneer ze dat willen'. Het gaat hier om die beroemde 'hipster'-generatie: millennials, nu zo ongeveer tussen de 22 en 37 jaar oud.

Een generatie die net zo veel vaste lasten heeft als andere zelfstandige volwassenen. Vaak zelfs meer, omdat betaalbare woonruimte en studiefinanciering nu net zo zeldzaam zijn geworden als vaste contracten.

MACHTIG WAPEN

Millennials zouden dus de ultieme motor zijn achter het uitsterven van zekerheid in arbeidsrelaties, allemaal omdat 'flexibilisering vrijheid geeft'. Maar voor wie is die vrijheid precies? Is het echt waar dat de jonge generatie deze flexibilisering doordrukt? Kort door de bocht: nee. (Zie de kolom met cijfers.)

Het is nog sterker: als er één leeftijdsgroep zich zorgen moet maken over flexibilisering, dan zijn het die millennials wel. Hier vertellen ze zelf hoe dat komt, en waarom de valse argumenten die door politici en werkgevers worden gebruikt om flexwerk te

verkopen uiteindelijk voor iedereen schadelijk zijn. Want flexbanen zijn allang niet meer iets voor een paar jonge honden. Flexwerk is een machtig wapen in de handen van werkgevers waarmee alle arbeidszekerheid wordt uitgeschakeld.

DELIVEROO ALS BAAS

Jurrie Bakema (36) is legal assistant bij Ontslagspecialist en ziet dit dagelijks. 'Geen vaste contracten betekent ook dat er geen werkgeversverplichtingen zijn bij het eindigen van een overeenkomst. En flexers kunnen geen rechtshulp betalen. Enerzijds wordt de rechtsbijstand wegbezuinigd, en anderzijds dragen werkgevers geen verantwoordelijkheden. Ik heb veel vertrouwen in rechters en de wet, maar als mensen niet meer in de rechtbank komen, helpt dat niets. Zonder gezonde machtsverhoudingen werken

Betaalbare woonruimte en studiefinanciering zijn net zo zeldzaam als vaste contracten

ingebouwde beschermingen niet meer. Wij hebben hier de zaak van de FNV tegen Deliveroo intensief gevolgd. Het bedrijf dat voedselbezorgers uitbuitte, werd aangeklaagd omdat hun 'flexcontracten' stiekem gewoon arbeidscontracten waren. Zo'n zaak verliezen ze dan ook direct, omdat die oneerlijke machtspositie kon worden bewezen.'

BOTERHAM IN EEN HOK

Flexwerkers moeten zelf in de positie zijn om te

onderhandelen over goede voorwaarden. Ook moet je vrij zijn in je werktijden, het weigeren van diensten, het overdragen aan andere flexwerkers en het bespreken van het tarief. 'Gezag van de opdrachtgever mag er dus niet zijn. Deze mag in principe niet bepalen waar, wanneer, hoe precies en in welk uniform het werk moet gebeuren. Laat staan dat men via dwingende apps à la Deliveroo getraceerd en gecommandeerd mag worden. En dan, uitgedost als reclamebord, door de stad

racen om targets te halen met gevaar voor eigen leven en flinke consequenties bij het weigeren van een oproep.' Flexwerk is aan regels gebonden die heel vaak niet worden nageleefd. Maar ook in de bestaande regels zelf zit gewoon nog te veel vrijheid voor de werkgever en te weinig zekerheid en bescherming voor de werknemer. 'Flex wordt veel te laag betaald – als je geen zekerheid hebt of je genoeg uren kunt maken en wanneer je weer geld gestort krijgt, dan is dat alleen

90

procent van de Nederlandse jongeren wil een vaste baan (Young & United, 2018)

>10

procent van de millennials leeft structureel onder het bestaansminimum tegenover 8% als landelijk gemiddelde (Centraal Planbureau 2016)

Voor iedere

65

-plusser in armoede groeien vier kinderen in armoede op (CBS, 2016)

75

procent van de Nederlandse millennials kan zonder hulp geen vaste lasten betalen (CBS, 2016)

Ik moest weer bij mijn ouders gaan wonen

► leefbaar met hoger uurloon.' Jurrie heeft als millennial ook lang 'geflex't bij een callcenter en weet alles van die machtsverhouding. 'Tien jaar lang niet in de kantine mogen komen omdat deze voor werknemers is, terwijl je net zo veel uren maakt. In een hokje je boterhammen eten, fantaseren over wat er in het kerstpakket zit dat jij niet krijgt en het niet kunnen betalen van de huur, is echt niet goed voor je zelfbeeld. De groeiende mentale problemen bij millennials hangen samen met die constante economische onzekerheid, dat kan niet anders.'

Ook Nicolaas (27, naam gefingeerd), logistiek medewerker in een zorginstelling, blijft noodgedwongen in de 'vrije' flexpositie werken. 'Na jaren zeuren en inzet kreeg ik een drie-urencontract in plaats van een nul-urencontract. Ondertussen moet ik altijd oproepbaar zijn voor hun onmogelijke roosters en draai ik hele werkweken met serieuze verantwoordelijkheden. Als ik weer eens moet bellen waarom mijn loon niet is gestort, omdat ze vergeten zijn die drie uren aan te passen, krijg ik een denigrerende reactie. Want als ondernemer

moet ik toch een geldbuffer hebben? Terwijl zij me in deze positie dwingen. Ik moest weer bij mijn ouders gaan wonen en ben elke maand met betalingsregelingen in de weer, terwijl ik keihard werk.'

EN BEDANKT BABYBOOMERS

Frederieke Hegger (31), economisch journalist bij RTL Z, maakte een serie *En Bedankt, Babyboomers*. 'Jongeren zijn het hardste geraakt door de crisis. Natuurlijk: iedereen ging er een stukje op achteruit. Maar ouderen staan en stonden er in Nederland goed voor, ook vanuit internationaal perspectief. De groep ouderen is groter

dan de jongeren en daarom electoraal interessanter voor politici. Dus zie je in Den Haag dat jongeren regelmatig het onderspit delven. Veel ouderen staan er relatief goed voor, bijvoorbeeld dankzij ons pensioensysteem: vanaf de AOW-leeftijd schieten de armoedeaantallen omlaag. Ook profiteerde deze groep van opeenvolgende huizenbubbels door de jaren heen en meevallers voor de staatskas zoals de gasbel in Groningen. Van ouderen krijg ik soms het verwijt: 'Ja hallo, ik heb er ook hard voor gewerkt en gespaard!' Natuurlijk. Maar dat is het niet alleen.

Het aantal

25-29

-jarigen dat terug naar zijn ouders moest, is de afgelopen tien jaar gestegen met 36% (CBS, 2018)

Als ik babyboomers op een e-bike voorbij zie komen denk ik: kijk, zo is het ook in onze maatschappij. Natuurlijk ben je zelf ook aan het trappen, anders kom je niet vooruit, maar je hebt óók een hulpmotortje gekregen – zowel financieel als in politieke macht! Die hebben veel jongeren (nog) niet. En mensen die een flexcontract hebben, hebben misschien zelfs een vertragsmechanisme in hun fiets. Met een instabiel contract krijg je minder snel een huis. En het CBS concludeerde al: flexibilisering leidt tot uitstel van kinderen krijgen.

Dat is slecht in tijden van vergrijzing. Overigens zie ik wel dat de discussie over flexibilisering al een tijdje kantelt. Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Wouter Koolmees werkt daaraan: flexwerk moet onaantrekkelijker worden door het duurder te maken. Prima idee, maar de heilige graal is nog niet gevonden.’ Voorzitter van FNV Jong Bastiaan Meijer (19) is daar niet zo van overtuigd: ‘Minister Koolmees wil flex duurder maken, maar verlengt tegelijk ook de duur van flexcontracten! Zo zit je nog langer in onzekerheid.’

KLOOF ARM EN RIJK

Cody Hochstenbach (29) is een millennial die de woningmarkt onderzoekt aan de Universiteit van Amsterdam, en ziet een grotere politieke trend: een groeiend verschil tussen arm en rijk, als gevolg van politieke beslissingen. ‘Het is geen natuurverschijnsel dat de woningmarkt steeds ontoegankelijker wordt. Ik zie in de cijfers een steeds grotere kloof tussen arm en rijk, als gevolg van economische druk op iedereen onder de hogere middenklasse. Het is in de grote steden nu belangrijker hoe rijk je ouders zijn, dan welke studie je kiest, om te voorspellen waar je zult wonen. De kinderen van de huizenbezitters

die hun schaapjes op het droge hebben, profiteren mee. Terwijl starters op de woningmarkt kansloos zijn en mini-studentenkamers voor bedragen tot duizend euro worden verhuurd.’

Die dure kamers lijken wel economische gevangenissen waar millennials niet meer uit ontsnappen. ‘Juist die woningmarkt maakt het lastig. Je hebt een contract nodig om een huis te kopen of te kunnen huren. Die noodzaak beïnvloedt de onderhandelingspositie van millennials bij flexwerk: ze zijn met elk contract blij, ook als de voorwaarden niet voldoende zijn.

De socialehuursector brokkelt af en wordt verkocht als iets waar alleen de allerarmsten recht op hebben. Dat betekent dat modale inkomens nu een huur moeten betalen van duizend euro per maand. Hoogopgeleiden krijgen nu ook last van dit probleem. Zij gaan zich nu opeens druk maken over het afbreken van sociale zekerheid.’

HOOP OP VERBETERING

Frederieke Hegger heeft juist daarom ook hoop op verbetering. ‘Zelfs werkgevers maken zich nu zorgen over de leegloop bij vakbonden, flexwerk en de sociale zekerheid bij zzp’ers. Een deel van de corporate elite begint zich te realiseren dat hogere lonen, meer sociale zekerheid

en krachtige vakbonden zorgen voor een veerkrachtige, economisch sterkere en democratische samenleving. Dat is ook wel noodzakelijk, want met de komst van de platformeconomie (werken in opdrachtjes via digitale platforms en apps - red.) lijkt de zzp-groep nog verder uit te gaan dijen. Maar hoe je ermee omgaat en welke kaders je stelt, is altijd aan de politiek.’

Je hebt een contract nodig om een huis te kopen of te kunnen huren

JONG VS. OUD

FNV Jong - in samenwerking met de Kaderacademie - had wat nieuws: een vierdaagse Masterclass Challenge The Future. Doel is om jongeren te enthousiasmeren actief aan de slag te gaan voor de bond. De Masterclass werd afgesloten met een Lagerhuisdebat in De Burcht in Amsterdam. Aan de hand van een aantal stellingen werd er lustig op los gedebatteerd. Zoals: 'Jongeren zijn niet meer solidair, maar individualistisch.' Oudere leden zaten tegenover de jongere. Opvallend was dat de opvattingen vaak haaks op elkaar stonden, en zo hoort dat ook. Maar niet langs de scheidslijn van de generaties.

TEKST PETER BEEKMAN BEELD CO DE KRIJF

'SAMEN 500 KILOMETER DIJK INSPECTEREN'

Gebiedsbeheerders Jos Schilder en Wesley Hulleman van het Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier zijn het grootste deel van de dag in de polder: inspecties over de dijken, een storing in een gemaal oplossen, overleg met een boer. 'De omgang met mensen, dat is het mooiste.'

TEKST KEES BALS BEELD LARS VAN DEN BRINK

Zelden was het zo droog als afgelopen zomer. Er viel nauwelijks regen en het was zo warm dat je het water haast kon zien verdampen uit sloten en vaarten. 'Dijken moeten nat zijn', vertelt Jos. Daarom ging hij in de zomer met zijn collega's eropuit om zo'n vijfhonderd kilometer dijk te inspecteren. Jos: 'Lopend over de dijken zagen we af en toe enorme scheuren.'

Het hele jaar door houden de beheerders rijdend door hun gebied de dijken in de gaten. Maar als ze er te voet overheen gaan, zien ze veel meer. Die wandelcontroles doen ze vanuit het 'vierogenprincipe': je bent extra scherp als je met zijn tweeën op stap bent. Wesley: 'Het is leuk werk.' Jos: 'En goed voor het buikje.'

Waar letten ze op? Jos: 'Als het gras pas gemaaid is en je ziet onder aan de dijk een plek in de wei waar het gras sneller

groeit dan eromheen, dan weet je het wel: kwelwater onder de dijk door. Dat kan het gevolg van 'piping' zijn. Doordat de zandlaag onder de dijk op een plek wegspoelt, ontstaat er een soort pijp waardoor het water uit de vaart het land in sijpelt. Die stroom moet je afblokken met een kleikist: een diepe sleuf graven tot onder de zandlaag en die vullen met klei. Als een soort kurk in een fles blokkeert die de kwelstroom.' Wesley: 'Met een prikstok controleren we op kweldervorming. Sommige dijken zijn eeuwenoud. Onze voorvaders gebruikten soms zelfs grind. Als het grondmateriaal tussen dat grind wegspoelt, dan hangen de steunzuilen op lucht. Met de stok prikken we in de grond om te kijken of er geen holtes ontstaan.'

Sinds een paar jaar maken ze elk voor- én najaar zo'n

'LAAT MIJ MAAR BUITEN WERKEN'

inspectieronde over de dijken. In de herfst om te kijken of de dijken klaar zijn voor het stormseizoen, en vanaf half januari om te kijken wat de schade is. 'Met een storm krijgen de dijken het pittig te verduren', vertelt Wesley. 'Zien we een

schade in de categorie 1, dan bellen we direct het kantoor. Daar zorgen ze dat het nog dezelfde dag wordt gerepareerd.' Jos: 'Zien we gewoon een natte plek, of een lichte verzakking in het asfalt, dan valt dat onder categorie 2. Dat geven we door via een app met een fotootje en gps-coördinaten erbij. Als de veiligheid niet in het geding is, dan plannen ze dat op kantoor voor later in.'

PRACHTIG WERK

Jos (59) is gebiedsbeheerder in de Schermer, ten oosten van Alkmaar. Hij begon in 2001 als kantonier bij een van de waterschappen waaruit het hoogheemraadschap is ontstaan. Kantoniers doen al het voorkomende onderhoud aan en langs de dijkwegen. Voor die tijd werkte hij bij een zaadveredelingsbedrijf, waar hij als 'mechanisieman' de

apparatuur onderhield. 'Het mooiste werk wat er was.' Twee collega's en hij zeiden al tegen elkaar dat als het nodig was ze graag bij het waterschap wilden werken. 'Mooi buitenwerk en alles met loon, pensioen enzovoorts goed geregeld.' Toen zijn werkgever verhuisde, was dat moment gekomen. Nu werken ze alle drie bij het hoogheemraadschap, dat in 2003 ontstaan is uit

zeven waterschappen en verantwoordelijk is voor het waterbeheer van Noord-Holland ten noorden van Amsterdam en het Noordzeekanaal, en op Texel. 'Dat buitendienstwerk was niet het allerleukste wat ik kon verzinnen,' zegt Jos over zijn beginperiode bij het waterschap, 'maar het was een betrouwbare organisatie. En ze hadden door dat ik meer verantwoordelijkheid aankon.' Hij groeide snel door,

eerst als opzichter, daarna als rayonbeheerder, waarbij hij verantwoordelijk was voor het waterpeil in zijn gebied, tot de gebiedsbeheerder die hij nu is. In die relatief nieuwe functie beheert hij water, wegen en dijken in de Schermer en Eilandspolder. Wesley Hulleman (29) werkt zo'n twaalf jaar bij het hoogheemraadschap. Op zijn mbo had hij een dag per week

'ZULLEN WE HET WATER WAT HOGER ZETTEN?'

les en sleutelde hij vier dagen in de werkplaats van het schap aan alle gemechaniseerde apparatuur. 'Maar ik had al snel door dat het water me meer trok. Ik mocht een paar keer mee om noodpompen te plaatsen. Dat vond ik prachtig werk. En ik kon meedoen aan een internationale oefening. Water is waar het allemaal om draait bij een waterschap, daar wilde ik mee werken.' Zo werd hij uiteindelijk gebiedsbeheerder in Opmeer en omgeving (West-Friesland, red.).

OGEN EN OREN

Jos en Wesley werken vanuit huis. Hun laptop en tablet vormen hun kantoor. Als ze die 's ochtends aanzetten, kijken ze hoe alle gemalen erbij staan en dan geven ze het door als er

ergens een storing is. Ze kunnen alle waterpeilen in hun gebied zien. Wesley: 'Zo'n twintig jaar terug zat op elk gemaal een machinist die het peil op zijn oog in de gaten hield en het gemaal aanzette als hij dacht dat het nodig was. Nu zetten wij het gemaal aan vanaf onze tablet.' En dan vroeg op pad. Bijvoorbeeld op bezoek bij een agrariër die een sloot wil dempen. Jos: 'Ik maak dan een tekeningetje van hoe hij dat verantwoord kan uitvoeren en dat kan hij dan met de vergunningsaanvraag meesturen. Als je het vooraf met elkaar bespreekt, hebben ze er op kantoor veel minder werk aan. Later controleer ik of het volgens plan wordt uitgevoerd.' Wesley: 'Vroeger werkten we veel met kaarten, nu staat alles in de tablet.' Jos: 'Dat is een verrijking.'

Wesley: 'Als het regende, was je je kaart kwijt.'

Jos: 'Je werkt tegenwoordig veel meer alleen, maar we zijn aan het kijken wat we samen

kunnen doen. Dat is belangrijk omdat we elkaar moeten kunnen vervangen. Ik zit in de polder en pomp het water weg. Mijn collega aan de kust, bij de duinen, heeft een veel droger gebied. En in het veenweidegebied is juist veel meer oppervlaktewater en staat het water in de sloten veel hoger dan hier in de Schermer.' Wesley: 'Een nadeel van de digitalisering is dat het onpersoonlijker wordt. Ik ga niet meer naar het kantoor om daar zaken op de kaart in te tekenen.'

Jos: 'Het blijft belangrijk om te weten wat er leeft onder de ingelanden, de grondeigenaren, vooral agrariërs. Daarom heb ik drie mensen in mijn gebied die ik gebruik als contactpunt. Met hen ga ik regelmatig bijpraten, horen wat er speelt, even sparren: wat denk je, zullen we het water wat hoger zetten? Wij zijn de ogen en oren van het hoogheemraadschap. Omgaan met mensen vind ik het mooiste van dit vak.'

'S NACHTS EROPUIT

Wesley doet ook storingswachtdiensten, Jos sinds zijn 58e niet meer. Als hij zo'n dienst heeft, kan Wesley 's avonds en 's nachts opgeroepen worden als er ergens een storing in de apparatuur is, maar bijvoorbeeld ook als de brandweer uitrukt voor een auto te water of extra slootwater nodig heeft om te blussen. 'Wanneer ik wachtdienst heb, moet ik opletten op wat ik drink als ik naar een feestje ben', zegt Wesley. 'Ik ben een keer op oudejaarsavond om tien voor twaalf opgepiept; moest ik zorgen dat ik vóór twaalf uur het dorp uit was. Je hebt een hoop vrijheid, maar ook verplichtingen. Het is prachtig werk. Ik wil nog minimaal tien jaar gebiedsbeheerder blijven. Wanneer ik zou doorgroeien, dan is dat naar een kantoorfunctie. Dat wil ik voorlopig niet. Laat mij maar buiten werken.'

Wat je wil weten over ...

RENTE

De huizenmarkt, bedrijven, pensioenen of economische groei, allemaal worden ze beïnvloed door 'de rente'. Logisch, rente is de prijs van geld en de wereld draait om geld. Als de rente hoog is, is geld duur. Sinds de kredietcrisis van 2008 is geld bijna gratis.

TEKST ANDRÉ DE VOS ILLUSTRATIE MARIJN VAN DER WAA

WAT IS RENTE?

Rente is de vergoeding voor het tijdelijk beschikbaar stellen van geld. Als je 100 euro leent en de rente is 5 procent moet je na een jaar 105 euro terugbetalen. De partij die het geld uitleent, verdient dus 5 euro. Er is niet één rente; er zijn honderden varianten, voor allerlei doeleinden. Hypotheken, bedrijfsleningen, staatsleningen, persoonlijke leningen, spaarrente, crowdfunding, roodstaan. De rente schommelt enorm. Eind jaren zeventig was de rente boven de 10 procent, nu rond de 0.

WIE BEPAALT DE HOOGTE VAN DE RENTE?

Boven aan de rentepiramide staat de centrale bank. In het eurogebied is dat de ECB. De ECB leent geld aan commerciële banken die het weer uitlenen aan consumenten en bedrijven. Daarmee heeft de ECB de leidende rol op rentegebied. Sinds de kredietcrisis hanteert de ECB extreem lage rentes. Banken kunnen nu geld lenen voor 0%; voor niets dus. De ECB begon met die lage tarieven om de economie te stimuleren. Als mensen en bedrijven goedkoop geld kunnen krijgen, gaan ze meer uitgeven en investeren en

dat is goed voor de economie, zo is de theorie. Inmiddels draait de Europese economie beter en de verwachting is dat de rentetarieven gaan stijgen. Maar dat kan zomaar nog een jaar duren.

WAT HEB IK DAARMEE TE MAKEN?

Alles. De hoge huizenprijzen zijn het gevolg van de lage hypotheekrente. De groeiende economie zorgt voor meer banen. Maar spaargeld levert niets op. En door de lage rente zijn de pensioenen al jaren niet verhoogd of zelfs verlaagd. Rente heeft ook een heel individueel trekje. De burger of de onderneming die als riskante klant wordt gezien – niet goed voor zijn geld – betaalt meer rente: de risico-opslag.

IS LAGE RENTE GOED OF SLECHT?

Op individueel niveau is dat heel verschillend. Wie veel geld leent, zoals woning- en autokopers, profiteert. Net als de Nederlandse staat, die momenteel vrijwel voor niets geld kan lenen. Gepensioneerden en spaarders voelen de lage rente in hun portemonnee. Maar omdat de meeste mensen zowel lenen als sparen, is het lastig om de rekensom goed te maken. Volgens sommige economen is de huidige lage rente levensgevaarlijk. Bedrijven en burgers lenen daardoor meer dan goed voor ze is. Laat dat nou precies de oorzaak zijn van de kredietcrisis, die zoveel schade heeft aangericht.

'SINDS DE KREDIETCRISIS VAN 2008 IS GELD BIJNA GRATIS'

Vrijwilliger Nisha Arjun:

MENTOR

Nisha Arjun is mentor van Carolus Schalbroeck, bewoner van verpleeghuis Schildershoek. Zij gaat een keer per week bij hem langs en overlegt namens hem over zijn verzorging en behandeling. 'Ik help Carolus de regie over zijn leven te behouden.'

TEKST PETER VAN DER AA BEELD JAAP VAN DEN BEUKEL

Voor wie door ziekte of beperking de regie over zijn leven dreigt kwijt te raken en geen beroep kan doen op familie of vrienden, kan een mentor de uitkomst zijn. Dat is een – door de rechtbank aangestelde – wettelijk vertegenwoordiger, belangenbehartiger en vertrouwenspersoon. Als dat nodig is beslist die, in de geest van zijn of haar cliënt, over diens verzorging en begeleiding. Mentorschap Nederland heeft daarvoor 2200 vrijwilligers. Een van hen is de Haagse Nisha Arjun (60).

Nisha Arjun: 'Oog hebben voor je medemens. En niet vinden dat je overal geld voor moet krijgen. Die levenslessen werden mij en mijn zes zussen thuis in Suriname al jong bijgebracht. Ik ben er mijn ouders nog steeds dankbaar voor. Op mijn zestiende kwam ik naar Nederland. In mijn leven hier draait het om zorg. Na het vroeg overlijden van mijn partner heb ik mijn beide kinderen alleen grootgebracht, ik werk als verpleegkundige in de wijk bij crisissituaties en in mijn vrije tijd ben ik mentor

'MIJN LEVEN DRAAIT OM ZORG'

van twee cliënten. Daar ben ik min of meer toevallig ingerold. Door mijn werk kende ik enkele patiënten met een mentor en op een dag raakte ik in gesprek met Ellen, de plaatselijke coördinator van Mentorschap Nederland. Wat ze me vertelde sprak me erg aan en ik besloot me meteen op te geven als vrijwilliger. Waarom

zou ik daarmee wachten tot ik met pensioen ben? De mensen hebben ons nú nodig.'

PARKINSON

'Ik ben mentor van twee bewoners van verpleeghuis Schildershoek. Een ervan zit op de gesloten afdeling, de ander is Carolus Schalbroeck. Hij is nog maar 65 maar lijdt aan de ziekte van Parkinson. Vooral het laatste jaar is hij erg achteruitgegaan. Hij beweegt moeilijk en praat nauwelijks verstaanbaar, maar door ons frequente contact begrijp ik

hem altijd wel. Ik ga gemiddeld eens in de week bij hem langs. Dan drinken we koffie, gaan we een eindje wandelen of doen een boodschap. Af en toe breng ik hem naar zijn moeder, die is bijna 100 jaar en woont ook in een tehuis. Daar genieten ze dan allebei van.'

TREFFEND

'Naast zijn oude moeder heeft Carolus geen familieleden die voor hem kunnen of willen zorgen; hij is nooit getrouwd geweest en heeft geen kinderen. Voor hulpbehoevenden in zo'n situatie is een mentor ideaal. Die kan hen helpen de regie over hun leven te behouden. Ik kan namens Carolus spreken met de medewerkers van het verpleeghuis over zijn verzorging en behandeling. Hij heeft het zelf ooit heel treffend gezegd: Nisha, ik hoop dat jij vanuit mijn geest kunt praten. Zo is het precies. En daarnaast houd ik ook goed in de gaten wat hij nodig heeft aan kleding of andere persoonlijke zaken.'

DIAGNOSE KANKER

'Van Mentorschap Nederland krijg je als vrijwilliger goede ondersteuning. Als je begint is er een basistraining en regelmatig zijn er themabijeenkomsten. Je kunt altijd een beroep doen op de coördinator en op een groep regio-ondersteuners. Zelf zit ik ook in die groep. Dat is dus nog een extra klus: het bijstaan van

CAROLUS SCHALBROECK:

'Ik heb het getroffen met Nisha. Elke week komt ze bij me langs en als het nodig is vaker. Verder krijg ik nooit bezoek. Daar heb ik ook geen behoefte aan. Nisha regelt alles voor me. En dat niet alleen. Zelf vergeet ik erg veel. Nisha is ook mijn geheugen.'

collega-mentoren. Wat ik maar wil zeggen: je wordt niet aan je lot overgelaten. Laatst kreeg mijn andere cliënt de diagnose kanker. Dan kom je, als die patiënt niet meer voor zichzelf op kan komen, voor moeilijke beslissingen te staan. Een andere mentor uit onze regio is van beroep geriater. Die staat me met raad en daad bij.'

'Het mentorschap is heel dankbaar werk. Misschien niet het leukste wat je kunt doen als vrijwilliger, maar voor mij wel het mooiste. Voor meneer Schalbroeck is het belangrijk maar ik haal er ook veel uit voor mezelf. Ik voel me er goed bij.'

Wachtlijst

Mentorschap Nederland heeft een lange lijst van cliënten die nog wachten op een mentor. Er zijn dus veel nieuwe vrijwilligers nodig. Kijk voor alle informatie op www.mentorschap.nl.

‘Er zijn zoveel mensen die aan het knokken zijn’

‘IK VIND HET LEUK OM COLLEGA’S TE KUNNEN HELPEN’

Ina Baas (58) woont in het Groningse Musselkanaal. Ze werkt sinds 2003 in de beveiliging, de laatste vijf jaar voornamelijk bij de Rijksdienst voor Wegverkeer (RDW) in Veendam.

TEKST & FOTO’S: MARIËTTE RAAP | DE SCHRIJFFABRIEK

TOEN INA Fybromyalgie bleek te hebben, ging ze in de beveiliging werken.

‘Ik rijd op dit moment elke dag zo’n 25 kilometer naar m’n werk in Veendam, prima te doen. Ik werk nu een jaar of vijf bij de RDW. Daarvoor beveiligde ik in AZC’s in Ter Apel en Emmen en de periode daarvoor zat ik bij de GasUnie, het UWV en de tabaksfabriek Theodorus Niemeyer in Groningen. Nu werk ik afwisselend en voornamelijk voor het RDW in de ochtend, middag en avond tussen 6 uur ’s ochtends en 11 uur ’s avonds. De RDW wordt 24/7 beveiligd, omdat de meldkamer de alarmen regelt en het eventueel laten aanrijden van de mobiele surveillanten bij andere vestigingen van de RDW in Nederland. Behalve voor de RDW word ik ook weleens ergens anders ingezet door Trigion; bij het pensioenfonds TKP bijvoorbeeld.’

HANDICAP

Ina werkt honderd uur in de vier weken bij de RDW, een semi-overheidsinstantie. ‘Niet per se 25 uur per week, wel maximaal dertig uur per week. Voordat ik de beveiliging

in ging werkte ik in een bedrijfskantine, maar toen dat lichamelijk niet meer ging en ik de spierziekte fibromyalgie bleek te hebben ben ik overstapt. Fibromyalgie is een spierziekte waardoor ik slechte en goede dagen heb en niet alle dagen achter elkaar kan werken. Daarvoor ben ik nog twintig jaar kapper geweest. Dat is echt waar m’n hart ligt, maar da’s iets dat ik echt niet meer professioneel kan doen. Ik knip nog wel hoor, want ik vind het zo leuk, maar niet meer als baan. Kappen was mijn leven, dus in dat opzicht is m’n werk in de beveiliging aangepast werk voor mij.’

PIJN

Ina’s ziekte betekent 24 uur per dag, zeven dagen per week pijn. ‘Door m’n hele lichaam heen en in alle spieren en spieraanhechtingen. Fibromyalgie is een spierziekte waarbij het lijkt alsof je spieren constant op spanning staan. Dat doet pijn, net als wanneer je té lang hebt gesport en spierpijn hebt. Dat voel ik altijd. De ziekte is niet zo heel

bekend, maar omdat bijvoorbeeld Lady Gaga het ook heeft, wordt het wel steeds bekender. Zij heeft haar wereldtoer moeten stoppen omdat ze teveel pijn had.’

AFGEKEURD

Ina is voor 11 procent afgekeurd. ‘Maar daar heb ik helemaal niks aan,’ zegt ze. ‘Je hebt een stempeltje, verder niks. Voor mij is dertig uur per week werken haalbaar. Maar dan wel in het ritme: twee

‘Vooral omdat we een zittend beroep hebben, is dit werk goed te doen’

dagen werken, een dag vrij, twee dagen werken, een dag vrij. Zodat ik wel op tijd een rustpauze heb en bij kan tanken.’

WERKEN OM TE LEVEN

Trigion houdt best rekening met

Ina's handicap. 'Niet altijd zoveel als ik zou willen, maar het maakt het werkbaar. Anders zou ik niet kunnen werken, ik kan geen vijf dagen acht uur per dag werken. Dan zou ik thuiskomen en direct naar bed gaan. Dan zou ik leven om te werken en ik wil graag werken om te leven.'

GOED TE DOEN

'Vooral omdat we als beveiligers een zittend beroep hebben, is dit werk heel goed voor mij te doen. In de middagdienst heb je nog wel brand- en sluitronde maar dat is te doen. En mijn collega's weten allemaal wat er met me aan de hand is, dus dan verdelen we het werk.'

COLLEGA'S

Ina heeft bij de RDW zo'n twintig collega's. 'De RDW bestaat uit verschillende kantoren verspreid over Nederland en een hoofdkantoor in Veendam. Ook zijn er verschillende keuringsstations in het land. Op het hoofdkantoor moet je je persoonlijk melden als je een auto naar het

buitenland wilt uitvoeren, of juist wilt invoeren, of wanneer je een auto van je naam af wil schrijven. Ook worden er kentekens en rijbewijzen gemaakt, dus wanneer je je kentekenbewijs kwijt bent, kom je ook bij mij langs. Daarnaast worden ook alle vaartuigen bij de RDW geregistreerd en de bijbehorende pasjes gemaakt.'

WERKZAAMHEDEN

'Wij zitten als beveiliging met één persoon aan de voorkant, waar we bezoek ontvangen, pasjes geven en mensen inschrijven. Een andere beveiligers zit altijd in de meldkamer. 's Avonds en in het weekend zitten we altijd met twee beveiligers op de meldkamer.'

Het liefst zou Ina nog steeds knippen, maar dat lukt niet meer. 'Armen omhoog wil niet en af en toe valt er gewoon wat uit je vingers. Zo kun je niet werken in een kapsalon... Als beveiligers heb je daar wat minder last van en in de beveiliging kom je toch ook met mensen in aanraking. Want

dat vond ik altijd ontzettend leuk. Ik werk al sinds m'n 17e en ga het liefst met mensen om. En om op een kantoor te zitten en alleen maar collega's te zien, dan denk ik: help!, lacht ze. 'Dat is too much en lijkt me geen goed idee, ook niet voor die collega's, mijn humeur kennende.'

ERKENNING

Pas begin 2000 kreeg Ina's ziekte een naam. 'Toen kreeg ik pas erkenning voor de ziekte. In dat opzicht kun je beter je been of je arm breken, dan zien mensen dat je ziek bent. Met fibromyalgie niet. Mijn werkgever hield daar -zeker toen ik net in de beveiliging kwam- geen rekening mee. Dan gaf ik aan dat ik max 25 uur per week ingeroosterd wilde worden, en werd ik prompt veertig uur ingezet. In het begin denk je dan nog dat dat komt doordat je ingewerkt moet worden, maar in de tweede week was het weer veertig uur. Toen ben ik gaan bellen: dit houd ik niet vol. En dan begint het knokken, het ging niet

**'Ik heb
fibromyalgie,
een spierziekte
waarbij het lijkt
alsof je spieren
constant op
spanning staan.
Dat doet pijn.
Lady Gaga
heeft het ook'**

'ONDANKS DAT ER WEL VIJFHONDERD MENSEN IN EN UIT HET GEBOUW LOPEN, KEN IK BIJNA IEDEREEN IN HET PAND.'

vanzelf. Ook omdat het in het begin bij Trigion nog geen naam had. Het is dat ik het op papier heb staan sinds vijf jaar, maar daarvoor was het tien á twaalf jaar knokken met de planners. Alle planners kennen mijn naam ook,' lacht ze.

KADERWERK

'Het was in 2006 dat ik in een magazine van de FNV de oproep las om toehoorder te worden,' vertelt Ina. 'Een toehoorder is iemand die

per mail aan ons gesteld worden. Ik vind het heel leuk dat ik collega's op die manier kan helpen.'

VRAGEN BEANTWOORDEN

'Ik doe dat een dag per week, op die dag houd ik de mailbox in de gaten en beantwoord ik die mail. Als ik het antwoord niet meteen weet, kan ik m'n collega's via de Whatsapp vragen, of ik kan een van de bestuurders Tanja of Mohamed, of een jurist vragen.'

'Ik krijg vragen over van alles, over verlof, over salaris, je kunt het zo gek niet verzinnen. En regelmatig denk ik: 'kijk eerst zelf even verder', of als mensen niet het gewenste antwoord krijgen, stellen ze de vraag nog een keer, in de hoop een ander antwoord te krijgen.'

DIVERSITEIT

Ina vindt vooral, ondanks dat ze liever kapster was gebleven, de omgang met de enorme diversiteit aan mensen het leukst. 'Alle bezoekers melden zich bij mij, of ze nu hun toegangspasje kwijt of vergeten zijn. En ondanks dat er wel 500 mensen in en uit het gebouw lopen, leer je ze wel kennen. Als je daar de bezoekers bij optelt dan zie je nogal wat voorbijkomen.'

meegaat naar een moeilijk gesprek en daarvan een verslag maakt. Ze bemoeien zich niet met het gesprek. Doordat ik al een tijdje aan het knokken was, leek het me interessant. Daar wilde ik wel mensen mee helpen, want er zijn zoveel mensen die aan het knokken zijn. Later ben ik ook sectorconsulent voor de FNV geworden. Voor die laatste functie beantwoord ik vragen van andere beveiligers die

ANDERE SFEER AZC

'Als je je werk goed doet hoef je niet in te grijpen. Als mensen wat te hard beginnen te praten, of er is wat gedoe, dan loop ik er gewoon heen en vraag of het wat rustiger kan. Als het verder uit de hand loopt kan ik vragen of iemand het pand wil verlaten, maar dat heb ik nog nooit meegemaakt in m'n werk. Ik heb ook bij AZC's gewerkt en daar is de sfeer wel anders. Als daar een groep op me afkwam kon dat best intimiderend zijn.'

NIEUWE CAO BEVEILIGING

Ina is op zich te spreken over de nieuwe cao Beveiliging: 'Het is goed dat er nu een cao is voor vijf jaar en dat er even een rustpauze is, zodat andere zaken ook wat aandacht kunnen krijgen. Nu hebben de bestuurders ook weer tijd om met de werkgevers te praten, dat is mooi.'

HOOG BEZOEK BIJ DE GASUNIE GRONINGEN

'Het allerleukste dat ik ooit heb meegemaakt is dat - toen nog prinses - Maxima langskwam. Ik werkte toen bij de Gasunie Research in Groningen. Er werd hoog bezoek aangekondigd en we wisten van tevoren niet wie. Ze kwam kijken bij de onderzoeken naar wat je met gas kunt doen, dat was heel leuk. Ze kwam heel dichtbij langs. Normaal gesproken moesten we iedereen om een legitimatiebewijs vragen maar dat mocht bij haar niet, heel vreemd, haha!'

COLUMN

FRITS

Frits heeft een grote mond en een klein hartje. Hij ziet alles. Hij slaat gade, neemt waar, kijkt en vooral: observeert. Frits vindt overal wat van, met name van beveiligers die aan het werk zijn.

SLAGBOOMEFFECT

Het is druk op de weg tussen Hilversum en Amsterdam. Naast me op de passagiersstoel zit Max. We rijden naar de studio in Amsterdam waar hij cameraman is. Hij had zijn baas en de beveiliging gisteren al gevraagd of het goed was als ik hem op de studiovloer zou fotograferen. 'Geen probleem, alles was geregeld.'

Bij de inrit van de enorme parkeergarage druk ik op 'studio' waarop een blikken stem vraagt wie ik ben. Ik zeg dat ik met Max kom voor een foto in de studio.

'Oké,' zegt de blikken stem, 'ik doe'm open'.

Ik wacht een paar seconden en geef alvast een beetje gas, maar de slagboom blijft dicht. We wachten een tijd en ik druk meerdere keren op de knop. Het blik geeft geen antwoord meer.

We wachten nog steeds en achter me staan inmiddels zo'n tien auto's in de rij. Ik maak grote armbewegingen voor de camera in de hoop dat de blikken man me ziet, maar niks helpt. Achter me beginnen ze te toeteren. We wachten zeker nóg tien minuten en de kakafonie van claxons probeert de slagboom tevergeefs met elke toeter een centimeter omhoog te laten komen.

Net als ik denk Max nog wel wat interviewvragen te kunnen stellen, klinkt de blikken stem weer. Ik roep verschrikt uit: 'De slagboom doet het niet!'

'We zijn er mee bezig mevrouw, blijft u wachten,' zegt de blikken stem.

Na nog een paar minuten wachten en nóg veel meer getoeter ben ik er klaar mee. Net als ik uit wil stappen om iemands arm van de claxon te rukken, gaat opeens de slagboom open. Van schrik krijg ik m'n auto even niet in z'n 1, maar ik ben op slag weer relaxed. We parkeren snel en als we in de lobby aankomen, bijt ik de beveiliging toe: 'Ik werd bijna gelynacht.' 'Ja, m'n collega is al aan het bellen,' zegt een aardige beveiligingsdame. 'Wie mag ik aanmelden?'

Max noemt m'n naam, maar ik sta niet op de lijst... De moed zakt me in de schoenen en m'n rollende ogen en geërgerde zucht ontgaan niemand.

Opnieuw wordt m'n geduld op de proef gesteld als Max rustig drie keer hetzelfde verhaal vertelt: 'Je collega en m'n baas zeiden gisteren dat het goed was.'

De beveiliging antwoordt drie keer hetzelfde: 'Wie was dat dan?'

Opeens mag ik doorlopen, het is net de slagboom. De beveiliging vindt schijnbaar dat ik lang genoeg geleden heb. Hij duwt me een briefje met een telefoonnummer in de hand. 'Even bellen straks bij het uitrijden, dan doe ik de slagboom voor u open.'

Jaja, denk ik, maar ik bel 'm toch maar als ik na vijf minuten en de foto op zak naar de uitgang rijd. Meteen gaat de boom open.

'Ik had wat goed te maken,' grinnikt de beveiliging.

Hij kan me nog net 'Je bent een topper,' horen roepen.

EEN GOED PENSIOEN EEN KWESTIE VAN FATSOEN

Afgelopen november zijn de onderhandelingen voor een pensioenakkoord gestrand. Tuur Elzinga, lid van het dagelijks bestuur en pensioenonderhandelaar van de FNV, legt uit waarom.

TEKST PETER BEEKMAN BEELD ROB NELISSE

‘Wij en de andere bonden onderhandelden met premier Rutte, minister Koolmees van Sociale Zaken en de werkgevers. Uiteindelijk bleek dat het kabinet ons te weinig wilde bieden. De bonden zijn niet weggelopen, we hadden dit onmogelijk kunnen accepteren.’

Als het om pensioen gaat, gaat het om iets zeer wezenlijks, benadrukt Elzinga. ‘Het is geld van de werkenden! Een dag per week werken we voor ons pensioen. We zullen als bond dan ook blijven knokken voor een goed pensioen, tot onze laatste snik.’

Voor dat fatsoenlijke pensioen zijn drie dingen echt nodig volgens FNV. ‘Op nummer 1 staat dat iedereen een goed pensioen moet kunnen opbouwen. Dat geldt dus ook voor zzp’ers of mensen die door onzekere contracten onvoldoende pensioen hebben opgebouwd. Dat gaat straks problemen opleveren voor de mensen zelf, maar ook voor de maatschappij. De armoede onder ouderen zal fors toenemen als we dat nu niet goed regelen.

Punt 2: we moeten gezond de AOW-leeftijd kunnen halen. Dat geldt met name voor mensen met zwaar werk die daar nu al moeite mee hebben. Dat is nu tot hun 66e, maar straks moeten ze misschien door tot hun 70e. Als het om dit onderwerp gaat, zie je de oneerlijkheid van het systeem. Mensen met zwaar werk en niet z’n hoge opleiding worden eigenlijk vier keer gepakt: ze beginnen eerder met werken, ze zijn eerder versleten, ze verdienen minder dus kunnen onvoldoende opzijzetten om

eerder te stoppen en ze genieten korter van hun pensioen. Als je hoger opgeleid bent, leef je gemiddeld zeven jaar langer en ben je achttien jaar langer gezond! Vergelijk dat eens met mensen die zwaar werk doen. Dat is menselijk en sociaal onhoudbaar.

Daarom zeggen we dat in ieder geval de 1-op-1-koppeling van tafel moet. Die houdt in dat je voor één jaar langer leven, ook één jaar langer door moet werken. Ook de boete voor de werkgever op eerder stoppen met werken (de RVU-boete) moet afgeschaft. Maatwerk om eerder te stoppen voor

‘DIT KABINET GUNT DE MENSEN GEEN GOED PENSIOEN’

mensen met zwaar werk moet mogelijk zijn. Dat gaat om mensen die nachtdiensten draaien, in koelcellen werken of fysiek zwaar werk doen zoals stukadoors. Daar moeten we aan de cao-tafels afspraken over maken. Werkgevers zitten er ook niet op te wachten dat hun werknemers in de Ziektewet of de WIA komen. Dat wil niemand. Tot die tijd, tot daar een oplossing voor is gevonden, bevriezen we de AOW-leeftijd op 66 jaar. Tot slot willen we een koopkrachtig pensioen voor iedereen. Indexatie voor iedere generatie. Nu stijgt het inkomen niet mee met de prijzen. Het geld

is er, onze pensioenfondsen staan er goed voor, hun rendement is prachtig. Maar dat geld gaat niet naar de mensen. En dat komt omdat de zogenoemde rekenrente zo extreem laag staat. De mensen snappen dat niet, en terecht. Midden in een financiële crisis, dan is dat te begrijpen. Maar nu? Nu de economie zo goed draait en er in de pensienopot 1500 miljard euro zit? Ja, voorzichtigheid is verstandig, zodat er straks ook nog pensioen is voor de volgende generaties. Deze voorzichtigheid slaat volkomen door.’

BOTER BIJ DE VIS

‘Op al deze punten kwam het kabinet ons niet voldoende tegemoet in de pensioenonderhandelingen: voor de rekenrente en de 1-op-1-koppeling werden onderzoekscommissies voorgesteld. Maar wat koop je daar nou voor? Wij willen boter bij de vis! De AOW-leeftijd kon alleen voor de korte termijn minder snel omhoog. Dan zou het niet in 2021, maar in 2024 67 jaar worden. Dat zou een eenmalige investering betekenen van 7 miljard. Maar wij willen het structureel, niet eenmalig. Bovendien zou dat bedrag uit de begroting van Sociale Zaken moeten komen, ten koste van andere sociale maatregelen. Een sigaar uit eigen doos dus. De RVU-boete wilde het kabinet weliswaar halveren, maar dat is een wassen neus. Uit onderzoek blijkt dat maatwerk voor eerder stoppen met werken dan nog steeds te duur is voor de werkgevers. En als laatste:

pensioen voor iedereen, ook voor flexwerkers en zzp’ers: dat wilde het kabinet niet standaard regelen. Dan blijft het aantal mensen zonder adequate pensioenregeling groeien en zitten we dus binnen een paar jaar weer aan tafel om over de toekomst van het stelsel te praten.’

ACTIEVOEREN

‘En daarom zijn we er in november niet uitgekomen met het pensioenakkoord. We hebben het geluk dat we in een rijk land wonen. Iedereen moet goed met pensioen kunnen. Het ontbreekt gewoon aan politieke wil. Dit kabinet van VVD, CDA, D66 en CU gunt het de mensen kennelijk niet. Dan rest ons niks anders dan actievoeren.’

DOE MEE MET DE ACTIES OP 18 MAART!

We moeten de druk op dit kabinet opvoeren om tot goede afspraken te komen. Als we massaal onze stem laten horen, kan de politiek niet om ons heen. Op 18 maart hebben we een landelijke actiedag met acties in de regio en in de bedrijven. Dit alles als opmaat om op 20 maart het verschil te maken in het stembokje bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten. Sluit je aan bij een van de acties in jouw buurt. Kijk op www.fnv.nl/pensioenactie. Of kijk op Facebook: goedpensioen.nu.

DE AFTRAP IN DE JAARBEURS

De Utrechtse Jaarbeurs vult zich 2 februari met ruim drieduizend mensen. Het is de aftrap van de actie voor een goed pensioen.

Een van de actievoerders is Goran Hagebeek (44). 'Deze dag zie ik als een opmaat naar de grote, landelijke actie op 18 maart. Ik ben allround timmerman, ja, dat is best wel een zwaar beroep. Als de plannen van verhoging van de pensioenleeftijd doorgaan, moet ik doorwerken tot 69 jaar en zes maanden. Dat is gekkenwerk. De mensen die dat voor ons beslissen, die ons 55 jaar lang laten werken, zijn zelf veel later begonnen met werken. Als het winter is, zitten zij lekker bij de verwarming. En als het heet is, zetten zij de airco aan. Ze moesten maar 's een dagje met mij meelopen, dan weten ze waarover het gaat. En die dekkingsgraad van 105 procent is belachelijk. Er zit 1500 miljard in de pensioenpotten. Dat is onvoorstelbaar veel! Waar zit het verstand van de Tweede Kamer? Ze denken niet vooruit. Ook Rutte met zijn geschiedenisstudie kijkt achteruit, en wel naar de Egyptische oudheid. Wat hij wil is moderne slavernij!'

ALWIN DE KOK (55) is politieman en in uniform. 'Ik ben altijd in dienst hè. Voor ons bij de politie is de RVU-boete erg belangrijk. Als die wordt afgeschaft kunnen wij er eerder uit. En ik vind het ook belangrijk dat zzp'ers een goed pensioen kunnen krijgen. Dat is een kwestie van solidariteit. Ja, het is jammer dat er hier niet zo veel jongeren zijn. Want het gaat juist om hen. Zij hebben straks het meeste last van langer doorwerken en een laag pensioen.'

**'ER ZIT 1500
MILJARD IN DE
PENSIOENPOTTEN!'**

JOUW STEM TELT OP 20 MAART!

20 maart zijn de verkiezingen voor de Provinciale Staten. De nieuw gekozen leden bepalen in mei de samenstelling van de Eerste Kamer. Momenteel heeft het kabinet-Rutte van VVD, CDA, D66 en CU in de Eerste Kamer nog een meerderheid. Als ze die kwijtraken, biedt dat een grotere kans dat we als bonden de politiek tot een goed pensioenakkoord kunnen bewegen. Zorg ervoor dat ze die meerderheid na 20 maart kwijt zijn en maak de gang naar het stembokje. En overtuig mensen in je omgeving om dit keer wel te gaan en om te stemmen voor een beter pensioen.

'IK WIL EEN BEWEGING OP GANG BRENGEN'

Lucille Werner zet zich in voor mensen met een handicap. Ze wil een minister van Gehandicaptenzaken.

TEKST PETER BEEKMAN BEELD MILAN VERMEULEN

In de schaduw van het Olympisch Stadion in Amsterdam, ten burele van de Lucille Werner Foundation, is het rommelig. Het is nog niet ingericht, omdat de Foundation pas is verhuisd vanuit Loenen aan de Vecht. Twee medewerkers hebben hun handen vol aan de voortdurend rinkelende telefoons, want Lucille zat de avond tevoren bij het praatprogramma Jinek. Het gesprek met haar is nog maar net begonnen, of ze moet alweer de radio te woord staan.

'GA UIT VAN DE MENS, NIET VAN DE REGELS'

'Nou, nou, ik heb vannacht maar een paar uurtjes geslapen', zegt de tv-presentatrice. Ze straalt. 'Het is een gekkenhuis.' Lucille Werner zet zich met haar Foundation in voor de belangen van de gehandicapten. Die zouden volledig mee moeten kunnen doen in de samenleving. En daartoe heeft ze een plan gelanceerd: er moet een minister van Gehandicaptenzaken komen, en om dat voor elkaar te krijgen presenteert ze op 24 mei voor de KRO-NCRV een avondvullend programma. (Zie kader pag. 26). 'Op die avond kiezen we een minister van Gehandicaptenzaken; ben je ouder dan achttien jaar, geef je dan op! Nee, je hoeft niet een handicap te hebben, die groep is zo divers dat je als ervaringsdeskundige niet ver

komt: iemand in een rolstoel en iemand die blind is hebben weinig met elkaar te maken. Het belangrijkste is dat je hart voor de zaak hebt.'

Waarom wil je een minister van Gehandicaptenzaken?

'Omdat mensen met een handicap gek worden van de verschillende regelingen, die ook nog eens verspreid zijn over verschillende ministeries! Ze weten niet waar ze moeten zijn. Ze worden van het kastje naar de muur gestuurd. Hugo de Jonge van Volksgezondheid zal best een goede minister zijn, maar er zijn ook nog OCW, Sociale Zaken en zelfs Justitie. En dan heb ik het nog niet eens over landelijke en gemeentelijke regelgeving. Er is een brij aan onduidelijkheid! En daardoor is er te weinig urgentie. Er mist focus. Daar moet wat aan gebeuren. Met één minister zou je dat voor elkaar kunnen krijgen. En dat idee is zo gek nog niet, want veel landen kennen die al: het Verenigd Koninkrijk, Canada, Australië, om er maar een paar te noemen. En daar is het succesvol, het werkt. We hebben wel een minister voor Immigratie, en dat gaat om veel minder mensen. Dus waarom niet een minister van Gehandicaptenzaken?'

Kun je een voorbeeld geven van onwerkbare regelingen?

'Stel, je woont in Utrecht en je zit in een rolstoel. En je moet voor je werk naar zeg

Breda verhuizen. Dan moet je je rolstoel inleveren en opnieuw aanvragen in Breda. Dat is nodeloos ingewikkeld en duurt zo lang dat de kans bestaat dat je een periode zonder rolstoel komt te zitten. Dat is zo tergend ouderwets. Ander voorbeeld: je hebt je leven lang gewerkt, en krijgt MS. Na een tijdje gaat het beter, en je wilt weer aan de slag. Maar ook dat is zo gecompliceerd dat mensen vaak te horen krijgen: blijf maar voor 100 procent afgekeurd en doe vrijwilligerswerk. Zo ben je een gevangene van de regels. Denk niet vanuit die regels, maar vanuit de behoefte van de mens!'

Er wordt veel gepraat over de inclusieve samenleving: iedereen moet mee kunnen doen. Hoe is de werkelijkheid?

'Niet bijster goed. Neem de toegankelijkheid. Wij hebben een paar jaar terug éindelijk het VN-verdrag geratificeerd dat die toegankelijkheid moet bevorderen – ook raar dat wij dat als een van de laatste landen deden, we zijn toch zo progressief? Maar goed. En nu staat het op papier, maar veel meer gebeurt er niet. Er worden nog steeds gebouwen ontworpen zonder trapleuningen bijvoorbeeld. En een slechtziende kan nog steeds heel lastig reizen. Het bewustzijn dat er mensen met een beperking zijn, is nog onvoldoende aanwezig.

LUCILLE WERNER, (EINDHOVEN, 1967) begint haar carrière als presentatrice bij Actueel Shownieuws van RTL 4. Voor de AVRO presenteert ze onder meer *Alle dieren tellen mee* en *Get the Picture*. In 2005 verschijnt haar boek 'Mijn leven verloopt op rolletjes', waarin ze openhartig vertelt over haar leven met een handicap. Het bekendst is ze geworden met *Lingo*, het langstlopende dagelijkse spelletjesprogramma op de Nederlandse tv. In 2006 richt ze de Lucille Werner Foundation op, om bij te dragen aan positieve beeldvorming over mensen met een handicap.

STEL JE KANDIDAAT VOOR MINISTER VAN GEHANDICAPTENZAKEN!

Op 24 mei presenteert Lucille Werner voor KRO-NCRV een avondvullend programma op NP01. Tijdens die avond wordt een minister van Gehandicaptenzaken gekozen. Iedereen boven de achttien kan zich beschikbaar stellen.

Kijk op: www.ministervangehandicaptenzaken.nl.

'DE SAMENLEVING REAGEERT ANGSTIG OP MENSEN MET EEN BEPERKING'

Die twee miljoen mensen zijn vrijwel onzichtbaar. In de jaren zeventig zaten ze verscholen in de bossen, nu zitten ze in de dorpen en de steden in huizen. De bossen zijn huizen geworden. Maar ze horen er nog steeds niet bij. Ik wil een beweging op gang brengen, zorgen voor reuring. De attitude moet anders, want de samenleving reageert angstig en ongemakkelijk op mensen met een handicap.'

Hoe bedoel je?

'De mensen denken snel: zeg ik iets fout? En die naamgeving! Invalide, mensen met een beperking! Ik bedoel, vind je mij beperkt nu ik hier zo naast je op de bank zit?'

Mensen met een uitdaging?

'Dat is nog veel erger!' Om mensen met een handicap – om het woord toch maar te gebruiken – aan het werk te helpen, is er een banenafspraken.

Werk die?

'Het bedrijfsleven doet het nog niet zo slecht, althans volgens de tellingen, want als je wat nader gaat kijken wat voor soort banen dat zijn, gaat dat vaak om banen die niet duurzaam zijn. Het zijn veelal korte contracten, of de mensen met een handicap blijven niet lang, omdat werkgevers niet weten hoe ze ermee om moeten gaan. Ze zijn er nog niet klaar voor. Want dat is ook zo wat hè? Iemand met een handicap in dienst nemen wordt als lastig gezien: goeie grutjes, wat moet ik hiermee? Terwijl ik denk dat werkgevers een kans laten lopen, want hoe diverser de werknemers, hoe beter voor de organisatie. Let wel: ik wil niet met het vingertje wijzen. Ik constateer en probeer oplossingen aan te dragen.'

'IK PROBEER OPLOSSINGEN AAN TE DRAGEN'

Doet de overheid het beter met de banenafspraken?

'De overheid krijgt het helemaal niet voor elkaar! Weet je wat ze bij het ministerie van Sociale Zaken hebben gedaan? Bij Sociale Zaken nota bene! Daar hebben ze mensen met een handicap in een subgroepje gezet dat moet zorgen dat er meer mensen met een handicap bij het ministerie gaan werken. Zitten ze weer apart!'

Hoe komt dat volgens jou?

'Ha! Heb ik over nagedacht, en volgens mij ligt het eraan dat het onderwerp niet schuurt. Tegen de opvatting: mensen met een handicap moeten niet langer aan de zijlijn staan, maar gewoon meedoen, kun je geen nee tegen zeggen natuurlijk. Van links tot rechts is iedereen het hiermee eens. Maar dat zorgt er ook voor dat niemand zich erop kan profileren, geen enkele politieke partij. Die ene minister kan daar verschil in maken.'

Wanneer moet die minister er zijn?

'2021 moet lukken.'

zomerkamp FNV

HET LEUKSTE ZOMERKAMP VAN JE LEVEN

Zomerkamp FNV 2019 29 juli t/m 3 augustus 2019

Midden op de Veluwe bij de paasheuvel in Vierhouten samen met je leeftijdsgenoten een week lang genieten van een kampweek zonder je ouders. Avontuur, spektakel, survival, sport en nog veel meer leuke activiteiten maken het Zomerkamp FNV tot de leukste zomerkamp van je leven.

Gratis op vakantie

Zonder je ouders

VOORWAARDEN DEELNEMERS

Je mag mee als je geboren bent in 2005, 2006 of 2007 en je (groot)ouder lid is van de FNV.

AANMELDEN DEELNEMER

Meld je aan voor deze gratis jongeren-vakantie via onderstaande website.

Wacht niet te lang, want vol = vol!

AANMELDEN VRIJWILLIGER

18+ en ook zin om mee te gaan? Meld je via onderstaande website aan als **vrijwilliger!**

Aanmelden op:

zomerkampfnv.nl

**‘IK KWAM VAN DE
HEL IN DE HEMEL’**

Monique Wageman maakte van haar hobby haar beroep en ging op een manege werken. Het zware werk en de slechte arbeidsomstandigheden veroorzaakten onherstelbare slijtage. Onlangs regelde Bureau Beroepsziekten FNV voor haar een letselschadevergoeding.

TEKST PIEN HEUTS BEELD MIKE RAANHUIS

Aan paardenliefhebbers zit een steekje los, zegt instructeur Monique Wageman (52). 'Ze werken heel hard voor weinig geld. Dat hebben ze ervoor over, omdat het zo veel voldoening geeft met mensen en dieren te werken.' Die liefde kan ook een keerzijde hebben, ondervond Wageman. Het zware werk veroorzaakte onherstelbare schade aan haar rug, schouders, armen en polsen. Als kind was ze al gek van paarden. Ze leerde zichzelf rijden op de pony van kennissen. Later deed ze wedstrijden, ging op haar vijftiende aan het werk op een manege en volgde de opleiding tot instructeur. Rond haar twintigste koos ze toch voor het juweliersvak, een 'echte baan'. Tot het bloed kroop waar het niet gaan kon en ze in 2002 als allround medewerker op een manege in Leiderdorp aan de slag ging. 'Het was geweldig fulltime met paarden en mensen bezig te zijn. Ik gaf zo'n twaalf uur les en de rest van de uren was ik stallen aan het uitmesten, opstrooien, paarden poetsen en voeren, naar de wei brengen en trainen.'

ENORM ZWAAR

Monique Wageman oogt frêle. Ze vertelt dat de balen stro en kuilgras van zo'n 25 kilo, vanwege kostenbesparingen later werden ingeruild voor enorme balen van 400 tot 600 kilo. 'Met een kar trok

je die balen voort langs de paardenboxen in de stal. Dat was enorm zwaar. Zeker als je niet heel fors bent.' De bedrijfsleider deed haar klachten af als gezeur. In 2011 ging Wageman door haar rug. In een gedraaide positie probeerde ze de zware kar tegen te houden. 'Ik voelde

'Ik voelde iets knappen. Ik viel bijna flauw van de pijn'

iets knappen. Ik viel bijna flauw van de pijn.' Ze ging door met werken. Zeuren wilde ze niet. Tot ze na een halfjaar uitval kreeg in haar been en voet. Een hernia-operatie bleek noodzakelijk.

ANGSTCULTUUR

Twee jaar later volgden schouderklachten. Ook speelde haar rug weer op. Polsklachten completeerden het geheel. MRI's lieten onherstelbare slijtage zien. Wageman: 'Ik wilde het liefst gewoon doorwerken. Ben niet het type om op de bank te zitten. Bovendien hecht je je aan de paarden en klanten. Ik trok weer tevergeefs bij de bedrijfsleider aan de bel. Er heerste een angstcultuur. Niemand wil klokkenluider zijn.' In 2015 viel Monique Wageman uit. De arboarts en de revalidatiearts constateerden tal van

beperkingen, veroorzaakt door het zware werk. Dat werk kon en mocht Wageman niet meer doen. Haar werkgever bleek niet bereid te kijken naar lichtere werkzaamheden. 'Ze wilde van me af', concludeert Wageman. Met hulp van Bureau Beroepsziekten FNV (BBZ) stelde ze de manege aansprakelijk. 'Hoewel duidelijk was dat de werkomstandigheden enorm belastend waren, is de relatie met de chronische gezondheidsklachten helaas niet zomaar te bewijzen', zegt letselschaderegelaar Sabrina Bergraaf-Fernandez van BBZ FNV. 'Duidelijk is wel dat de werkgever tekortgeschoten is in de zorgplicht en niets heeft gedaan om de werkzaamheden aan te passen. Uiteindelijk hebben we met de verzekeraar van de tegenpartij een letselschadevergoeding afgesproken.' Monique Wageman nam in 2017 ontslag. En nu? Nu werkt ze sinds twee jaar naar volle tevredenheid bij Stal de Ripse Ruiters in Rijpwetering. 'Ik kwam van de hel in de hemel. Hier gebeurt het zware stalwerk machinaal. De eigenaar doet er alles aan de arbeidsomstandigheden zo gezond mogelijk te maken. We delen zelf ons werk in en taken rouleren. Er is zelfs een pensioenregeling. Het kan dus wel.'

www.fnv.nl/beroepsziekten

VAN DE FNV

SECTORALE VERKIEZINGEN

Van 11 t/m 23 april 2019 zijn er sectorale verkiezingen. Iedere sector kiest dan een nieuwe ledenvertegenwoordiging. Belangrijk, want op die manier heb jij als lid een stem in hoe we de belangen van jou en je collega's behartigen in jouw sector. Je ontvangt in april een verkiezingskrant en een persoonlijke uitnodiging om te stemmen. Bekijk vanaf 18 maart de kandidaten in jouw sector op www.fnv.nl/kandidaten

FNV-LOBBY IS SUCCESVOL

WW'ERS MOGEN WEER ACTIEF ZIJN VOOR DE BOND

Vakbondsleden met een WW-uitkering mogen sinds 1 januari weer actief zijn voor de bond. Dit kabinetsbesluit is een belangrijke overwinning voor de FNV.

'We hebben hier een paar jaar voor moeten strijden. En dat loont nu', aldus Kitty Jong, vicevoorzitter van de FNV. 'We zijn blij dat actieve leden met een WW-uitkering met ons weer verder kunnen bouwen aan een sterke vakbond. Kaderleden vormen de ruggengraat van ons vakbondswerk en zijn onze ogen en oren in de samenleving.'

Kwam je na 2015 in de WW, dan mocht je alleen nog maar vrijwilligerswerk doen bij organisaties met een zogenaamde ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling)- of SBBI (Sociaal Belang Behartigende Instelling)-status. De FNV had deze status niet. Formeel omdat het dagelijks bestuur betaald krijgt. Dit geldt echter ook voor politieke partijen, en het UWV zelf. En daar mochten WW'ers wel vrijwilligerswerk doen.

Oneerlijk en inconsequent. Bovendien beknotten de overheid WW'ers op deze manier in hun vakbondsrecht, meende de FNV. De bond vocht de weigeringen dan ook aan, via lobby, overleg, en in de rechtszaal. Met succes. De FNV is nu eindelijk erkend als maatschappelijke organisatie met ideële doelstelling, zonder winstoogmerk. Een organisatie dus waarvoor ook WW'ers gewoon actief mogen zijn.

PETER KOS
VAN HET
LEDEN-
PARLEMENT

BEELD CO DE KRUIJF

'MET Z'N ALLEN MINDER CONSUMEREN'

Peter Kos (58) werkt bij Tata Steel in IJmuiden als senior werkvoorbereider en zit voor de sector Metaal in het ledenparlement.

'In het ledenparlement heb je invloed en ik vind het van belang om dat op een juiste manier in te zetten. Op dit moment zijn er een aantal thema's waar ik extra aandacht voor heb. Bijvoorbeeld voor de toekomst van ons pensioenstelsel. Ik wil graag dat het voor de mensen beter wordt. Dus er kan geen sprake zijn van langer doorwerken of extra kortingen. We willen gewoon een goed pensioen. Ook maak ik mij druk over het klimaat. Dat is een ingewikkelde kwestie met vele verschillende belangen. Bijvoorbeeld als er een te hoge CO₂-heffing komt, zouden wij bij Tata Steel niet meer kunnen

concurreren. Ik zet in op geleidelijke verandering, op bewustwording. Want ik besef heel goed dat we zo niet door kunnen gaan. Ik ben opgegroeid met het idee dat we steeds meer moeten groeien. Maar daar denk ik nu anders over. Mijn drie dochters zijn daar veel mee bezig. Zij hebben mij zeker beïnvloed. En terecht, want het is hún toekomst. Minder vlees eten, minder autorijden, minder vliegen. Met z'n allen minder consumeren. Ik zie het als een uitdaging om deze verandering, die vanuit meerdere partijen moet worden ingezet, ook via het ledenparlement op te pakken.'

1 MEI AMSTERDAM, MUSEUMPLEIN

LOOP MEE IN DE MARS VOOR EEN 'SOCIALER NEDERLAND'!

1 mei is de wereldwijde Dag van de Arbeid. Een dag waarop de kracht van werkende mensen wordt gevierd.

Deze dag staat in het teken van de échte helden van Nederland. Mensen die elke dag hun bed uitkomen om ons land draaiend te houden. En mensen die dat jarenlang hebben gedaan. Toch krijgen zij daar te weinig voor terug. Daarom is het tijd om te laten zien dat we er zijn. Dat we gaan voor een eerlijk salaris, een goed contract en voor een fatsoenlijk pensioen. Kom in beweging en vier, samen met duizenden, de Dag van de Arbeid. **We strijden gezamenlijk voor een Socialer Nederland.**

**GRATIS MET NS
VOOR FNV-LEDEN**

FNV-leden en hun kinderen
t/m 14 jaar reizen gratis met NS!
Je gratis treinkaartje vraag je
aan op fnv.nl/1mei

**KOM NAAR AMSTERDAM EN LOOP MEE!
MEER INFORMATIE EN AANMELDEN: [FNV.NL/1MEI](https://fnv.nl/1mei)**

Een minimumloon betekent niet dat je ervan rond kunt komen (leefbaar loon), zo blijkt uit een rondgang langs bonden die Mondiaal FNV ondersteunt. Ook in Nederland staat dit loon onder druk.

TEKST ASTRID VAN UNEN FOTOGRAFIE MEREL MAISSAN (MAROKKO), MICHEL WIJNBORG (NEDERLAND), ASTRID KAAG (PERU), WULAN DARI (MYANMAR)

LEVEN ONDER HET MINIMUM

PERU

ETEN BIJ DE WERKGEVER

Eigenlijk zou de Peruaanse minimumlooncommissie jaarlijks het bedrag moeten bijstellen. Maar de adviseurs van het ministerie van Arbeid, werkgevers en vakbeweging komen alleen bij elkaar als de laatste dit afdwingt. In 2018 is het officiële minimumloon vastgesteld op 930 sol (ongeveer 245 euro). Daarvoor stond het jarenlang op 850 sol. Dit is dus ruim 9 procent loonsverhoging. De Peruaanse vakcentrale CGTP, partner van Mondiaal FNV, had ingezet op 1500 sol, wat wordt beschouwd als leefbaar loon. Voor het zogenoemde *canasta basica*, een 'mandje' van basisbehoeften voor een gezin, is 3000 sol (794 euro) nodig, dus er

wordt van uitgegaan dat er twee mensen per gezin werken. De 930 sol is een compromis, vertelt **Carmela Sifuentes**, vicevoorzitter van CGTP. 'Ze kijken wat ze willen geven', zegt ze. 'De inflatie was 2 à 3 procent per jaar, maar er is geen politieke wil om het salaris te verhogen. De werkgevers schreeuwen moord en brand als het salaris met een sol wordt verhoogd.' Voor die 930 sol werken de Peruaanse minimumloners 48 uur per week, maar dat geldt alleen voor de formele sector. Zo'n 76 procent van de mensen leeft van de informele economie. 'Die verdienen veel minder dan het minimumloon. Binnen families werkt vaak iedereen,

alle dagen van de week, en men scharrelt zo zijn kostje bij elkaar. Er is dus veel armoede, wat bijvoorbeeld leidt tot allerlei ziektes door gebrek aan goed voedsel. Of kinderen die niet naar school gaan.' Huishoudelijk werkers bijvoorbeeld krijgen vaak onder het minimumloon uitbetaald en door de hoge reiskosten levert het werken haast niks

op. Maar soms weegt dat al op tegen andere opties omdat ze dan bij de werkgever in ieder geval te eten krijgen. Sifuentes: 'We willen in ieder geval dat de minimumlooncommissie snel bij elkaar komt om een nieuw bedrag vast te stellen. Maar de politieke situatie is heel instabiel en we zullen druk moeten uitoefenen om het voor elkaar te krijgen.'

NEDERLAND

PRIMARK-PREMIE

Ook in Nederland is het minimumloon niet leefbaar, zegt **Linda Vermeulen**, FNV-bestuurder Handel. In elk geval niet voor een gezin waarin één partner werkt. Het minimumloon staat dit jaar op 1.615,80 bruto per maand, voor 38 uur werk per week. Het minimumloon is in Nederland ingevoerd op 27 november 1968 en heeft dus net zijn vijftigjarig jubileum gehad. Het minimumloon wordt twee keer per jaar (in januari en juli) aangepast aan de gemiddelde ontwikkeling van de cao-lonen.

Vermeulen neemt vooral winkels voor haar rekening, de detailhandel in non-food. De Bijenkorf is daarin een grote werkgever, maar ook Primark is goed voor een flink aantal werknemers. Het minimumloon gold in de meeste sectoren als een instaploon. Vaak worden werknemers op een iets hoger niveau aangenomen, of groeien snel door. Maar sinds vorig jaar waait er een andere wind, ontdekte Vermeulen. 'Ik hoor van medewerkers van de Bijenkorf en andere winkels dat er steeds meer nieuwe collega's worden aangenomen

op het minimumloon. Wij denken dat dat te maken heeft met het zogenoemde Lage Inkomensvoordeel (LIV) waar werkgevers gebruik van kunnen maken. Sinds 1 januari 2017 krijgen werkgevers een vergoeding voor werknemers met een laag inkomen via de Belastingdienst. Dit kan oplopen tot tweeduizend euro per werknemer per jaar. Dat is zowat anderhalve maand gratis werk. Dus een loonsverhoging is voor de werkgever onaantrekkelijk. Het LIV is bedoeld voor werknemers die een steuntje in de rug nodig

hebben. Maar dit heeft dus een perverse bijwerking, daarom spreken we ook wel van Primark-premie.'

De FNV is een petitie gestart. 'Op Kamervragen van SP en CDA doet de minister net of er niets aan de hand is', zegt Vermeulen verontwaardigd. 'Werknemers zijn hier heel erg boos over, zeker ook in het licht van de verslechtering van de ontslagbescherming. Er is hier in totaal ruim een half miljard euro mee gemoeid. Grotendeels is dit vooral gunstig voor bedrijven en niet voor de werknemers.'

MYANMAR

VEEL OVERWERK EN EEN BIJBAAAN

WULAN DARI (LINKS)

Werknemers in Myanmar hebben in 2018 de hoogste minimumloonsverhoging gekregen in de slecht betaalde Zuidoost-Aziatische regio, namelijk 30 procent. Desondanks verdienen ze nog het minst. Per dag ontvangen ze 4800 kyat (2,70 euro), wat met een 48-urige werkweek neerkomt op bijna 66 euro per maand. 'De vakbonden eisten in 2017 5600 kyat per dag om ten minste de basisbehoeften te dekken', zegt **Wulan Dari**, directeur APHEDA, met wie Mondiaal FNV samenwerkt. 'Volgens werknemers dekt het minimumloon slechts 50 tot 60 procent van de basisbehoefte.'

Die 30 procent loonsverhoging is dus niet genoeg. Ook vanwege de hoge inflatie: de voedselprijs steeg in 2018 met 7,5 procent, de huur met 8,6 procent en transportkosten met 11,6 procent. Het minimumloon wordt jaarlijks vastgesteld door een nationaal comité met vertegenwoordigers van overheid en werkgevers- en werknemersorganisaties. 'De minimumloonwet suggereert dat het bedrag van de lonen kan worden onderhandeld via collectieve onderhandelingen, maar er is onvoldoende infrastructuur om te onderhandelen', legt Wulan Dari uit. 'Collectieve

onderhandelingen bestaan dus niet. In veel gevallen worden loonstakingen opgelost door het afsluiten van een niet-bindende cao, maar alleen als er veel protest is.' Het gevolg is dat Myanmar veel werkende armen telt. 'Werknemers delen met elkaar een goedkope kamer, soms met vieren tegelijk', schetst Wulan Dari de leefsituatie. 'Leningen afsluiten bij woekeraars komt veelvuldig voor, waardoor ze in een schuldcyclus raken. In de textielsector wordt veel overgewerkt om het maandloon te verhogen. Sommige textielwerknemers doen ook nog thuiswerk om

wat bij te verdienen.' Voor de vakbonden die door APHEDA worden ondersteund is er dus nog genoeg werk te verrichten. 'Behalve de strijd binnen het nationale comité moedigen ze werknemers aan om hun klachten door te geven aan vakbondsleiders via een app. En ze steunen natuurlijk de stakingen en protesten. Maar in het algemeen is het voor de vakbonden belangrijk om een langetermijnstrategie te ontwikkelen, zoals een jaarlijkse kostenraming voor levensonderhoud en een strategie voor onderhandelingen op fabrieksniveau en in het overleg met overheid en werkgevers.'

MAROKKO

EEN DERDE VAN HET LEEFBAAR LOON

Aan de vooravond van een landelijke estafettestaking in Marokko zegt vakbondsleider **Lahoucine Boulberj** van de landbouwbond FNSA: 'We hebben nog veel te bevechten! Aan strijdbaarheid geen gebrek, en dat is maar goed

ook.' Marokko kent twee soorten minimumloon, die als een cabaretduo klinken: Smig en Smag. Smig geldt voor werknemers in de industrie. Zij verdienen minimaal 2500 dirham (229 euro) per maand. De Smag is voor de werknemers in de landbouw, die Boulberj vertegenwoordigt. Zij verdienen 1800 dirham (165 euro). 'Nee, dat is zeker niet genoeg', zegt Boulberj. 'Boodschappen zijn duur in Marokko. De landarbeiders kopen daarom vaak aan het eind van de middag hun groentes op de markt. Dan zijn ze goedkoper, niet meer in zo'n goede staat. Vlees staat zelden op het menu, en dan is het meestal de nog betaalbare kip.'

Een leefbaar loon in Marokko is volgens onderzoeken 5000 dirham (460 euro). De tomatenplukkers en de grondbewerkers verdienen dus een derde van het leefbaar loon. Daarvoor moeten ze 8 uur per dag werken, 48 uur per week. Altijd in de hete zon, op soms afgelegen plantages en met chemische middelen, zonder bescherming. Vaak moeten ze anderhalf uur reizen. 'Vooral voor de vrouwen is het zwaar,' zegt Boulberj, 'want zij moeten daarna nog gaan koken en eten voorbereiden voor de volgende dag.' Maar er zijn ook landbouwbedrijven die het beter doen; zo'n 30 procent biedt zijn werknemers betere arbeidsomstandigheden. 'Daar hebben we sterke vakbonden zitten.'

In 2011 is al door de toenmalige regering bepaald dat het verschil tussen Smig en Smag, zo'n 40 procent, moet worden weggewerkt, maar dat is tot op heden niet gebeurd. 'Nu zitten we midden in onderhandeling over de verhoging van het minimumloon. Werkgevers bieden hooguit 10 procent, de overheid slechts 5 procent. Dat is een patstelling.' Voorlopig wordt er even niet gepraat. In Marokko staken werknemers in bijna alle sectoren onder leiding van vakbondskoepel UNT in estafette voor meer loon. 'Ik hoop dat het dit jaar tot resultaten leidt, want de situatie is heel slecht.'

De vrouw op deze foto is niet Irene Nabanjja. Foto: Catrïen Ariëns

ZET EEN STREEP DOOR INTIMIDATIE EN GEWELD OP DE WERKVLOER

TEKEN MEE OP

[STOPGEWELDOPWERK.PETITIES.NL](https://stopgeweldopwerk.petities.nl)

Dienstmeisjes in Oman, zoals de Oegandese Irene Nabanjja (23), lopen het gevaar als slaven te worden misbruikt. Irene moest van 4 uur 's morgens tot middernacht werken, en werd daarna nog seksueel misbruikt door een familielid van haar werkgever. "Ik sliep nauwelijks, ik begon te beven, ik werd ziek", vertelt ze tegen Mondiaal FNV. Protesten bij het uitzendbureau had geen zin. Toen ze zich verzette, werd ze dagenlang opgesloten in een magazijn. Bij een poging uit dit hok te ontsnappen is ze van de vijfde verdieping naar beneden gevallen en heeft ze haar rug gebroken. Ze is zonder loon teruggekeerd naar haar familie in Oeganda. Het welkom luidde: 'Waarom moest je zo nodig naar Oman, je bent zonder geld teruggekomen. Je bent een probleem voor ons.'

FNV & CNV Internationaal lanceren petitie

Iedereen moet zich veilig voelen op de werkvloer, ongeacht leeftijd, afkomst, gender of seksualiteit. Of het nu gaat om geweld tegen ambulancepersoneel, #MeToo-gevallen of het schrijnende verhaal van Irene: hier moet een einde aan komen. Nederland heeft dit jaar dé kans geweld en intimidatie op de werkvloer aan te pakken door het internationaal bindende verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) te steunen. Roep ook de Nederlandse regering op het verdrag te steunen en teken mee op stopgeweldopwerk.petities.nl

Mondiaal **FNV**

www.mondiaalfnv.nl

Drie nieuwe gezichten bij kader FNV Beveiliging

'KOM VOOR JEZELF OP, BLIJF NIET STILSTAAN'

Ahmet, Hayrettin en Raymond zijn drie nieuwe gezichten bij het kader van FNV Beveiliging. Alledrie sloten ze eind januari hun kaderopleiding met goed gevolg af, zodat ze nu officieel als sectorconsulent aan de slag kunnen. Een voorstelrondje.

TEKST & FOTO'S: MARIËTTE RAAP | DE SCHRIJFFABRIEK

AHMET, HAYRETTIN EN RAYMOND ZIJN ALLEDRIE GESLAAGD!

AHMET SARI (37)

Werkt namens Profi-Sec security als beveiligers bij de Hogeschool van Amsterdam en is vaak aan de Wibautstraat in onze hoofdstad. Ahmet werkt al sinds 2000 in de beveiliging. Na een korte tussenstop bij de politie kwam hij in 2006 weer terug in de beveiliging. Ahmet: 'Via een aantal collega's kwam ik vorig jaar op het idee om ook kaderlid te worden. Een collega van me zit ook in de ondernemingsraad en van haar werd ik enthousiast. Dus zo ben ik erin gerold.'

RAYMOND ZWART (44)

Werkt als beveiligers in dienst bij Trigion en is bij onder meer Port of den Helder werkzaam als havenbeveiligers. Ook is hij bij Renolit Nederland BV in Enkhuizen aan het werk als beveiligers, receptionist, postkamermedewerker, uitgever van kantoormaterialen en verwerker inkomende goederen. Raymond: 'Ik ben in 1986 begonnen als beveiligers en heb bijna alle facetten van de beveiliging gezien. Van

mobiele surveillant keyholder tot videosurveillance, objectbeveiligers, waardetransport en evenementen.' Recentelijk had Raymond veel contact met de FNV: 'Ik had veel vragen en op een bepaald moment had ik een toehoorder nodig. Ook heb ik juridische hulp gehad, al met al best aangrijpend. Die toehoorder zei: 'Je helpt je collega's al, waarom word je geen kaderlid?' Zo kwam van het één het ander.'

HAYRETTIN MORCALI (39)

Komt uit Hoorn en werkt sinds april 2005 voor G4S Aviation als beveiligers op Schiphol. 'Ik sta onder meer aan de lanes en doe visitaties bij de passagiers op de luchthaven. Ik controleer passagiers en handbagage en dat vind ik erg leuk. Ik heb het naar m'n zin en zou niets anders kunnen bedenken dat ik leuk vind. Ik ben sinds vorig jaar lid van de ondernemingsraad en nu ook kaderlid voor FNV Beveiliging.'

PRESENTATIES

Eind januari presenteerden Ahmet,

Raymond en Hayrettin hun eindopdracht van de kaderopleiding, die ze sinds september 2018 volgden.

'We hebben vijf bijeenkomsten gehad,' vertelt Hayrettin. 'Over het algemeen krijg je daar vakbondsverlof voor.' Ahmet kon tijdens zijn werk ervoor leren. Raymond en Hayrettin vonden wel meevallen wat ze moesten doen voor de opleiding: 'We zijn nu vraagbaak voor collega's en moeten het een en

Veel collega's durven hun mond niet open te trekken

ander van de cao weten. Maar de opleiding ging voornamelijk over wat je als kaderlid wel en niet doet,' vertelt Raymond. 'Je bent vraagbaak voor collega's en leert hoe je je moet verdiepen in de cao.'

OOK OR-LID

Hayretting is actief kaderlid: 'Ik heb een ondernemingsraad-achtergrond; ik ben sinds een jaar OR-lid voor G4S Aviation. Als OR-lid wordt van me verwacht dat ik de protocollen ken en dat ik de cao ken. Waarborgen en naleven. Als ik vragen heb, kan ik de OR-lijn bellen van de FNV. Ik kan dus ook terecht bij de FNV zelf, of bij bestuurders Tanja en Mohamed.'

Raymond zal vanaf nu in z'n kaderwerk de Trigion kaderbijeenkomsten gaan bezoeken. 'En ik zit in de klankbordgroep roostersystematiek die af en toe bij elkaar komt. Wij kijken naar hoe we het beste een gezond rooster kunnen maken voor iedereen.'

'Voor de Aviation-cao hebben wij al drie bijeenkomsten gehad,' zegt Hayrettin. 'We hebben een aparte, andere cao. En ik zit ook in de klankbordgroep namens de OR, samen met collega's van de FNV en andere bonden.'

OPKOMEN VOOR JE COLLEGA

Ahmet vindt het leuk als collega's naar hem toekomen en hem vragen stellen over de cao: 'Het is eigenlijk een kwestie van de cao goed doorlezen. Dan weet je vaak het antwoord op heel veel vragen al wel,' zegt Ahmet. 'En ook als je weet wat je rechten en plichten zijn, kun je al veel vragen beantwoorden. Ik merk ook dat er collega's zijn die moeite hebben om voor zichzelf op te komen en zich soms niet goed uit kunnen drukken. Voor hen kom ik graag op, ik maak graag dingen bespreekbaar voor de werknemer én werkgever.'

MONDIG

Veel collega's durven hun mond niet open te trekken, blijkt in de beveiliging. 'Dat heeft ook met tijdelijke of vaste contracten te maken,' denkt Raymond. 'Maar ik weet ook dat zelfs collega's met een vast contract soms niets durven te zeggen.'

Hayrettin herkent dit absoluut niet:

'Mijn collega's zeggen het wél als hen iets dwars zit, dat heb ik vaak genoeg gezien. Dus die hebben geen passieve houding.' Ahmet denkt dat sommige collega's sinds kort wat vaker hun mond durven opendoen, doordat er volop werk in de beveiligingssector is: 'Mensen vinden makkelijker een andere baan en misschien ziet de werkgever ook wel in dat ze mensen kunnen houden door ze een vast contract te geven. Recent hebben vijf collega's ook een vast contract gekregen omdat het bedrijf nieuwe opdrachten binnenkreeg en ze geen mensen hebben. Dat maakt mensen wat mondiger.' Ook Raymond ziet steeds vaker dat collega's een vast contract krijgen: 'Maar dat komt, denk ik, ook door de cao-afspraken die daarover zijn gemaakt. Dat minimaal 80 procent van de bezetting in loondienst moet zijn van de werkgever.'

CAO

'We horen helaas van heel veel collega's dat ze niet zo blij zijn met

'Recent hebben vijf collega's ook een vast contract gekregen, omdat het bedrijf nieuwe opdrachten binnenkreeg en ze geen mensen hebben. Dat maakt mensen wat mondiger.'

RAYMOND, AHMET EN HAYRETTIN HEBBEN ZIN OM AAN DE SLAG TE GAAN ALS KADERLID.

de nieuwe cao,' zegt Raymond. 'Het is af en toe best lastig om daar een positieve draai aan te geven. Dan zeg ik bijvoorbeeld: 'We kunnen met z'n allen voor deze locatie wél wat betekenen,' en benadruk ik het collectief. De meeste onvrede is er over het fulltime contract.' Ahmet: 'Met een vast contract krijg je straks misschien geen hypotheek meer, omdat je inkomen niet hoog genoeg is. En de werkgever is er ook niet blij mee: hij moet meer

'Beter deze cao dan helemaal geen cao'

mensen in dienst nemen om de uren op te vullen. Aan de andere kant heeft het ook voordelen: je bent vaker vrij en de werkdruk is lager. Het is in ieder geval beter om deze cao te hebben dan helemaal geen cao. Al had 'ie wat mij betreft wel wat beter gekund.'

VERGRIJZING

Raymond: 'Vooral oudere collega's zijn heel blij met de 80-90-100

regeling: 80 procent werken tegen 90 procent salaris en 100 procent pensioenopbouw. Zij willen dat liever vandaag dan morgen. Ook vanwege vergrijzing is dat een heel belangrijk punt.'

'G4S Aviation,' vult Hayrettin aan, 'bestaat al heel lang op de luchthaven. Sommige collega's werken al dertig jaar bij het bedrijf. Als je dan naar de concurrent kijkt, dan lopen daar veel meer jongere mensen. Maar die organisatie is nog niet zo oud. Vergrijzing heeft ook te maken met hoe lang een bedrijf bestaat. Bij ons is het volgens mij best in balans.'

'Bij ons speelt vergrijzing ook mee,' zegt Raymond. 'Bij sommige collega's zie je gewoon dat ze er echt genoeg van hebben, maar dan moeten ze nog tot april of mei van dit jaar en dan denk ik: "Ga nou gewoon kijken of je eruit kan". Ook Ahmet heeft best wat oudere collega's: 'Er worden nu zelfs collega's aangenomen die nog maar drie of vier jaar hoeven te werken. Zij zijn fysiek niet goed in staat om het werk te doen dat wij als jongeren uitvoeren. Zij doen veel langer over een ronde en de kans dat ze uitgeput raken is veel groter. Daardoor zijn ook de risico's veel groter.'

HAYRETTIN

'Als kaderlid en or-lid probeer ik de belangen van jullie als collega te behartigen. Ik wil ook iedereen bedanken voor de steun die ze me hebben gegeven en voor de positieve feedback die ik van hen gekregen heb. Van een aantal collega's heb ik begrepen dat ze best tevreden over me zijn en ik wil ze hierbij dan ook hartelijk bedanken daarvoor! Ik doe m'n best voor hen en voor mezelf en probeer waar ik kan de obstakels weg te halen. Dat gaat soms niet zo snel, en is soms best lastig, maar ik doe m'n best!'

RAYMOND

'Ik hoop dat m'n collega's proberen voor zichzelf op te komen. En loop je ergens tegenaan, of zit je ergens mee, kom dan naar mij of een andere kaderlid-collega. Wij weten de weg en kunnen je verder helpen. Dan kunnen we proberen er iets aan te doen. Nu worden er teveel dingen gemeld die blijven liggen. Da's helemaal niet nodig; zit je ergens mee maak er dan werk van.'

AHMET

'Blijf niet stilstaan. Kom voor jezelf op. Er zijn altijd mogelijkheden om jezelf te blijven ontwikkelen. Iedereen in de beveiliging komt op een punt waarop hij stil blijft staan. Kijk dan hoe je het leuk voor jezelf kunt maken, zodat je het tot op latere leeftijd kunt blijven doen.'

Je vindt Hayrettin vaak in de kantine en de lounge en je kunt hem mailen via de ondernemingsraad van G4S Aviation, te vinden via intranet. Raymond is bij veel mensen in Noord-Holland al bekend als iemand die voor z'n rechten en de rechten van zijn collega's opkomt. Hij gaat de sectorconsulentenopleiding doen en is nog lang niet klaar met z'n FNV-carrière. Raymond is te bereiken via email: raymondzwartfnv@gmail.com. Ook Ahmet is bekend, en is maandag tot en met vrijdag in de avonden beschikbaar.

PEPER & ZOUT

TEKST & FOTO'S: MARIËTTE RAAP | DE SCHRIJFFABRIEK

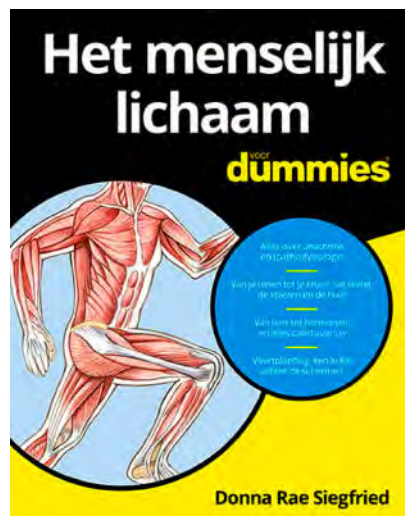
WIST JE DAT ...

De dikste boom op aarde een omtrek van 36,2 meter heeft en in Mexico staat? Zijn leeftijd wordt geschat op 3000 jaar. De oudste boom op aarde is echter al 9550 jaar. En wist je dat er een plantje is dat door ijs kan groeien? Het Zwitserse alpenklokje boort zich door het ijs naar het zonlicht toe. Planten kunnen met elkaar 'praten' en communiceren. Ze interpreteren dit als een waarschuwing en verdedigen zichzelf door een vieze stof af te geven. Ook doornen, stekels en scherpe naalden bieden een plant bescherming tegen hongerige dieren. Sommige planten zijn zo giftig dat ze dieren of mensen kunnen doden.

DOCUMENTAIRE TIP: DE BEVEILIGERS

Zijn beveiligers in staat om ons te beschermen? Of leveren ze vooral schijnveiligheid? Regisseur Anneloek Sollart filmde voor de documentaire 'De Beveiligers' vijf personen die zorgen voor veiligheid in onze samenleving. Zo zien we de persoonsbeveiligers van Geert Wilders, de security manager van een kerncentrale en twee camerabeveiligers van de Rotterdamse metro (RET). Zij kunnen bijvoorbeeld met 1600 camera's inzoomen op het scherm van je mobieltje of een heel metrostation overzien. Ben je benieuwd naar de werkwijze en de mensen achter deze functies?

KIJK DAN NU DEZE DOCUMENTAIRE (UITGEZONDEN OP 9 JANUARI 2019 OP NPO2) TERUG OP 2DOC.

ANATOMIE VOOR DUMMIES

Altijd al geïnteresseerd geweest in het menselijk lichaam? Dan is dit een grappig boek! Want of je nu in de gezondheidszorg werkt, sportleraar of beveiligers bent, of gewoon een brede belangstelling hebt: iedereen zou enige kennis van het menselijk lichaam moeten hebben. Dit prettig leesbare boek gaat over alles van cellen en weefsels tot organen en de verschillende orgaanstelsels. Het boek legt duidelijk uit hoe onze verschillende lichaamsdelen samenwerken om ons in leven te houden. Schrijfster Donna Rae Siegfried schrijft op een leuke en gemakkelijke manier over medische onderwerpen. **€ 14,99 EN TE KOOP IN DE (ONLINE) BOEKWINKEL.**

BAUHAUS ROTTERDAM NEDERLAND BAUHAUS IS TE ZIEN IN HET BOIJMANS VAN BEUNINGEN ROTTERDAM

Dromen van een nieuwe wereld en zoeken naar eenvoud en functionaliteit behoren tot de beginselen van het Bauhaus. In een tijd dat alleen een kleine bovenlaag zich kostbare en door kunstenaars vormgegeven producten kan permitteren, werkt het Bauhaus vanuit het ideaal om een mooi en functioneel design voor iedereen bereikbaar te maken. De baanbrekende uitgangspunten van de opleiding, later wereldwijd van grote invloed, hebben ook in Nederland nadrukkelijk weerklank gevonden in architectuur, vormgeving en het ontwerp onderwijs. Museum Boijmans Van Beuningen legt dit Nederlandse Bauhaus-netwerk voor het eerst in een groot overzicht bloot.

HANDIGE APPS

FUZION

DE APP STORE STAAT INMIDDELS VOL MET ALLERLEI FOTOGRAFIE-APPS. TOCH IS HET EEN NIEUWE APP GELUKT OM IETS NIEUWS TE BEDENKEN. FUZION MAAKT GEBRUIK VAN PORTRETFOTO'S EN COMBINEERT DIE MET PRACHTIGE ACHTERGRONDEN. **GRATIS TE DOWNLOADEN IN DE ITUNES STORE.**

SCIENTAS.NL

OP SCIENTAS.NL, EEN POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE NIEUWSSITE LEES JE ELKE DAG EEN SELECTIE UIT PAPERS DIE GEPUBLICEERD ZIJN IN WETENSCHAPPELIJKE VAKBLADEN. IN DE APP VIND JE DE TOEGANKELIJKE ARTIKELN MET NIEUWS OVER ASTRONOMIE, RUIMTEVAART, TECHNOLOGIE, INNOVATIE, WEER, PSYCHOLOGIE, KLIMAAT, NATUUR EN GESCHIEDENIS. **GRATIS TE DOWNLOADEN IN DE GOOGLE PLAY STORE EN ITUNES STORE.**

WERF EEN NIEUW LID EN ONTVANG 10 EURO

Met ruim 1 miljoen leden is de FNV de grootste vakbond van Nederland. We zijn er voor iedereen die werkt, werk zoekt, wil werken of gewerkt heeft. Je kunt zoveel nieuwe leden aanmelden als je wilt. Vul de antwoordkaart in of ga naar fnv.nl/werflid. Hoe meer leden, hoe sterker we staan!

DE VOORDELEN VAN HET FNV LIDMAATSCHAP

- Invloed op je arbeidsvoorwaarden
- Persoonlijk advies over jouw werk en inkomen
- Juridische hulp bij werk en inkomen
- Beroepsziekten en letselschade
- Weten wat er speelt in je sector
- Loopbaanadvies
- Gratis belastingsservice
- Kortingen met Ledenvoordeel FNV
- Rechtsbijstandsverzekering op maat

JA, IK WORD LID VAN DE FNV! NU DE EERSTE 4 MAANDEN 25 EURO

PERSOONSgegevens (INVULLEN IN BLOKLETTERS)

Achternaam:	Voorletters:								
Voornaam:	Geboortedatum:								m/v
Straat:	Huisnummer:								
Plaats:	Postcode:								
Land:	Telefoon:								
E-mailadres:									

(WERK)SITUATIE

- ☐ In dienst bij werkgever ☐ Zelfstandige/zzp-er ☐ Niet werkend
☐ Uitzendkracht ☐ Student/scholier ☐ Gepensioneerd

Naam werkgever, (uitzend)organisatie of (eigen) bedrijf:

Adres:

Plaats:

Postcode:

Functie:

Als uitzendkracht / zelfstandige / zzp-er werkzaam bij:

Adres:

Plaats:

Postcode:

(BETALINGS)GEGEVENS

- ☐ Ik geef toestemming aan de FNV om door middel van **automatische incasso** de maandelijkse contributie ⁽¹⁾ af te schrijven.
- ☐ Ik betaal per **acceptgiro** (meerkosten € 1,- per maand)

IBAN

- ☐ Ik ontvang graag de voordelen van het **Ledenvoordeel FNV programma!** Je ontvangt de maandelijkse nieuwsbrief en 3 of 4 maal per jaar een partnermailing. We delen jouw gegevens NIET met derden en uitschrijven kan via een link in de nieuwsbrief.

- ☐ Ik stem in met de algemene voorwaarden van de FNV ⁽²⁾

Datum:

Handtekening:

IK BEN AANGEMELD DOOR

(DE 'WERVER' ONTVANGT 10 EURO WERVERS PREMIE)

Achternaam:

Voorletters:

Lidmaatschapnummer:

IBAN

Knip de bon uit en stuur hem in een envelop (*postzegel hoeft niet*) naar: **Contactcenter FNV, t.a.v. Ledenservice, Antwoordnr. 101, 3500 ZA Utrecht**

(1) Bekijk de geldende contributiebedragen op: fnv.nl/contributie.

(2) Op het lidmaatschap zijn de algemene voorwaarden van toepassing. Kijk op fnv.nl/algemenevoorwaarden voor de actuele versie. We gebruiken je persoonsgegevens om uitvoering te kunnen geven aan het lidmaatschap en je belangen te kunnen behartigen. Onderdeel van het lidmaatschap is dat wij je op de hoogte houden over vakbondswerk. Dit doen we per (digitale)post, telefonisch en andere kanalen. Je kan je altijd uitschrijven.

Werkgever steelt pensioen personeel

'MENEER RUNT VAN ONZE CENTEN EEN FRANSE CAMPING'

Na elf jaar strijd hebben zeven FNV-leden eindelijk hun pensioengeld terug van hun malafide oud-werkgever, die van hun centen een camping in Frankrijk runt.

TEKST BART SPELEERS ILLUSTRATIE GIJS KAST

Met z'n baan als projectleider in de betonreparatie is niks mis. Het herstellen van scheuren of gaten in bruggen, viaducten en gebouwen, is voor FNV-lid Harry van Gaanderen afwisselend, uitdagend werk in binnen- en buitenland. Met z'n directeur, de eigenaar van betonreparateur Balm, kan Harry prima door één deur. Maar bij de lunch tijdens een van hun dienstreizen naar Bonaire zegt de directeur iets verontrustends: 'Harry, eens zul je heel boos op me zijn'. De projectleider is verbaasd en vraagt z'n baas naar de reden, maar nadere uitleg krijgt hij niet.

PRAATJES

Een paar jaar later wordt langzaam duidelijk waar de directeur op doelt. Een groepje collega's, FNV-leden, ontdekt een hiaat in de pensioenopbouw: hun werkgever draagt de verplichte pensioenpremie al jaren niet af aan de pensioenverzekeraar. Zonder die afdracht, waar de werknemers zelf aan meebetalen, krijgen zij bij hun pensionering veel minder geld dan waar ze recht op hebben.

De FNV'ers roepen de eigenaar tot de orde: waar is ons pensioen? 'Het zou allemaal goed komen, zei hij', vertelt Harry. 'Maar het bleken mooie praatjes. Zo beloofde hij een banklening in het pensioenfonds te storten, maar ondertussen investeerde hij die centen in gebouwen en zette nieuwe bedrijven op. Ook dreigde hij de stekker uit het bedrijf te trekken als wij de FNV erbij zouden halen.' Na drie jaar van smoesjes en loze beloften stappen de werknemers alsnog naar de vakbond. En vraagt de eigenaar het faillissement van z'n bedrijf aan.

RECHERCHEURS

Direct na het faillissement gaan zeven FNV-leden en de vakbondsadvocaat als een team recher-

cheurs achter hun pensioen aan. 'Ik zat in de WW, maar ik verveelde me geen seconde', zegt Harry. 'Elke dag zat ik thuis in m'n kantoor om de gangen van de eigenaar na te gaan.' De FNV'ers spitten faillissementsverslagen door, ondersteunen de curator met research, achterhalen rekeningen van de werkgever en doen een frappante ontdekking. 'De eigenaar had een camping in Frankrijk.' Harry schiet in de lach. 'Op de website van de camping stonden foto's van hem waar hij verkleed als heks optreedt voor vakantievierende kinderen. Meneer runt van onze centen een Franse camping en laat tientallen werknemers met een pensioengat achter. Godgeklaagd.'

FANTASTEN

In de jaren erna volgt rechtszaak na rechtszaak: tegen de werkgever, maar ook tegen pensioenfonds, die steken hebben laten vallen. Advocaten van de tegenpartijen zetten de zeven FNV'ers weg als 'fantasten'. Een deel van de rechters gaat hierin mee, tot teleurstelling van de groep. 'Ach, haak toch af', krijgt Harry (nu 70 jaar) geregeld te horen. 'Daar peinsde ik niet over. Wordt mij onrecht aangedaan, dan ga ik ertegenin. Tot het eind.' Van z'n vrouw krijgt Harry veel steun. 'Zij zei: kom op, Harry, we laten ons toch niet bij de neus pakken?' Last van stress door de slepende zaak heeft Harry nooit gehad. 'Van iets wakker liggen vind ik zonde van m'n nachtrust, dat doe ik niet.'

Na elf jaar doorzetten krijgen de FNV'ers hun recht. Zij winnen de beslissende rechtszaak, waarin de oud-eigenaar hoofdelijk aansprakelijk wordt gesteld en beslag wordt gelegd op zijn AOW en de campingrekening. Eindelijk gaat de oud-werkgever overstag en betaalt de zeven FNV-leden hun pensioen terug.

JOHAN VAN DER LINDEN, SAXOFONIST

'Je kunt alleen maar overleven door samen te werken, dat is wat je voelt. Samen de schouders eronder zetten. Als ensemble zijn wij een roedel, hebben elkaar emotioneel en sociaal nodig.'

'WIJ HEBBEN GEEN DIRIGENT, WIJ WERKEN SAMEN'

Het Nederlands Blazers Ensemble (NBE) is volgens artistiek leider Bart Schneemann meer dan een ensemble, het is een vriendenploeg. Naast de hoge speelkwaliteit van zijn groep streeft Bart in ieder programma naar een dramatische lijn die muzieksoorten - en dus mensen - van verschillende pluimage met elkaar verbindt. 'Onze muziek ontstaat doordat we met elkaar samenwerken.'

WIE ZIJN HET NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE?

'Wij zijn een groep van ruim twintig muzikanten die zo'n tachtig concerten per jaar geven in binnen- en buitenland. Niet voor iedereen is dit een volle baan, de meesten zitten ook in een symfonieorkest. Wel is iedere speler ruim een halfjaar beschikbaar voor het NBE. De manier van samenwerken is het geheim van ons succes, vermoed ik. We hebben spelers die al dertig jaar bij het NBE zitten en we werken met jonge spelers die we bovendien opleiden. Het is een spannende mix en op deze manier vernieuwen we langzaam de groep.'

WAT SPELEN JULLIE ZOAL?

'In de basis spelen wij klassieke muziek, muziek die genoteerd is op papier. Wij zijn echter een ensemble dat over de grenzen kijkt qua stukken die we spelen willen. We spelen bijvoorbeeld Mozart en Bach, maar ook pop- en wereldmuziek.'

WAT MAAKT JULLIE EIGEN?

'Een cruciaal verschil tussen ons en veel andere muziekinstellingen is dat wij geen dirigent hebben. De man met de stok bepaalt, hij is de leider en hij bepaalt het tempo, hoe hard, hoe puntig en hoe breed je speelt. Wij hebben bewust gekozen voor het ultieme samenwerkingsverband:

spelen zonder dirigent. Dit betekent dat je het met elkaar moet doen. Onze muziek ontstaat doordat we met elkaar samenwerken. We zitten in een kring nu, zodat we dicht bij elkaar zijn en er ontstaat een natuurlijk leiderschap. Het publiek voelt en ziet dat wij met elkaar bezig zijn, naar elkaar kijken, reageren op elkaar. Dat is ondenkbaar als er een dirigent voor de groep staat. Het is heel prikkelend om zo muziek te mogen en kunnen maken.'

Het NBE toert van 14 t/m 28 maart door heel Nederland met Mahlers 'Das Lied von der Erde'. Voor meer informatie en tickets kijk op www.nbe.nl.

**DORIAN COOKE,
FAGOTTISTE**

'Als je in een groep speelt als deze, is samenwerking waar het helemaal om draait. Je moet kunnen volgen, maar ook kunnen leiden. Kunnen switchen tussen twee rollen is essentieel.'

**WILMAR DE VISSER,
BASSIST**

'Als bassist is samenwerking essentieel; alleen kan ik niets. Als bassist ben je continu bezig met wat anderen spelen en daar anticipeer je op.'

REACTIES

Wil jij de redactie laten weten wat je vindt? Mail dan naar redactie@fnv.nl. Hieronder tref je een selectie uit mail, sociale media en de ouderwetse brievenbus. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten.

GOED PENSIOEN

Tot welke leeftijd moet jij nog doorwerken? Check het hier: www.svb.nl, zoek op AOW-leeftijd.

Angela van den Nouweland-Moorman

70 jaar en 9 maanden. Hahaha idioot gewoon, dan loop ik onderhand zelf met rollator de oudjes te verzorgen.

Rudie van der Weide

Ik begon te werken op mijn 15e jaar en ben nu 61 en ik werk nog steeds. Nog 6 jaar dan ben ik klaar. Schandelijk gewoon. Ze moeten zich doodschamen in Den Haag.

Rene Freriks

Denk niet dat de FNV daar wat aan kan doen. Wat wel werkt is met z'n allen opstaan en naar Den Haag gaan. De boel lamleggen, voor maanden als het moet.

Karin van Beelen

67 en 3 mnd. Veel te lang en zal nog wel langer worden. Straks zijn er bedrijven met een mortuarium in de kelder. Met stoel en al ernaartoe ...

Fatima M Nouara Jaiyanna

71 jaar? Ik werk met kinderen. Die zullen mij dan van de vloer op moeten rapen.

Bonden gaan actievoeren voor eerlijk pensioen: voor iedereen (ook zzp en flex) op tijd (ook bij zwaar werk) en geïndexeerd (meestijgen met de welvaart). #goedpensioen

Het cao-eindbod van @PostNL is een aanfluiting en leidt zelfs tot koopkrachtverlaging. Onbegrijpelijk dat andere bonden akkoord zijn. FNV bespreekt acties met leden.

Gerechtigheid voor Jumbo-distributiemedewerkers. Rechter oordeelt in hun voordeel: medewerkers hebben nog steeds recht op hun cao.

DELIVEROO

Goed nieuws. We zijn niet langer Deliverboos, maar Deliverblij! Bezorgers die voor Deliveroo maaltijden bezorgen zijn geen zzp'ers, zo oordeelde de rechter, maar kunnen aanspraak maken op een arbeidsovereenkomst! Bovendien valt Deliveroo onder de cao voor beroepsgoederenvervoer. De kantonrechter deed uitspraak over twee zaken die we aanspanden tegen Deliveroo.

Frank Steinmeijer

Van harte gefeliciteerd met deze uitspraak.

Daan van Keulen

Superbedankt, straks verdienen we veel en veel minder en raken we de vrijheid kwijt die ik, en zo veel andere riders, persoonlijk zo waardeer aan het zelfstandig zijn. Dat zeg ik niet zomaar, ik heb meerdere collega-riders gesproken die dit systeem juist heel fijn vinden.

Bianca van Zutphen

En heb jij als zzp'er dan ook voor jezelf een arbeidsongeschiktheidsverzekering? Ik neem aan van niet. Want die heb je niet voor weinig. Nu je onder een cao valt, betekent dit dus dat je ook daarvoor verzekerd bent. Je zal onderweg maar een ongeluk krijgen en je kan voorlopig niet werken of misschien wel helemaal niet meer. Hoe ga je hier dan mee om?

ONFATSOEN

Ik erger me er al lange tijd aan als de media (nu ook op blz. 31 van FNV Magazine 4) vermelden dat 77 procent van de Nederlanders vindt dat het kabinet meer denkt aan bedrijven dan aan mensen. Dat is mijns inziens versluierend woordgebruik. Het gaat daarbij immers niet om de investeringen in bedrijven, banken en verzekeringsmaatschappijen, maar om het onfatsoen van de commissarissen, CEO's, topfunctionarissen en aandeelhouders die het neoliberalisme omarmen en zich almaar verrijken ten koste van de werkenden die de goede resultaten in die sectoren tot stand brachten. Dat onfatsoen moet worden genoemd, en niet met de vage term 'bedrijven'. Mark Rutte heeft nota bene nog de euvelde moed op te roepen om het tere vaasje dat die samenleving is geworden heel te houden, terwijl diens neoliberale politiek die ongelijke verdeeldheid juist heeft veroorzaakt. Weg met die hypocrisie en dat onrecht!

Kees Thieme

KLIMAATMARS

Op zondag 10 maart organiseren Milieudefensie, Greenpeace Nederland, De Goede Zaak, Woonbond en FNV Vakbond een Eerlijke Klimaatmars op de Dam in Amsterdam. Wil jij je ook inzetten voor een beter klimaat, voor jezelf én voor je kinderen? Zorg dan dat je erbij bent, om aan onze regering te laten zien dat ze moet kiezen voor échte oplossingen voor gezinnen, jongeren, kleine ondernemers en boeren.

Rob Heusdens

Gratis af te halen: Klimaattafels. De poten zijn erafgezaagd. Nog prima geschikt als brandhout. Te bevragen bij: Edje Nijpels.

Wim de Wissel

Ga niet met deze onzin-klimaatpraatjes meedoen. Denk maar eens na voor wie dit gunstig is, juist voor rijke mensen! Jantje Modaal mag alle kosten ophoesten! Ik doe één ding en dat is a.s. verkiezingen mijn oordeel vellen!

Re Dam

Sorry, maar ik geloof niet in de praatjes, als je meedoet verandert het klimaat echt niet! Het maakt je portemonnee leeg, en het leven minder comfortabel. Duurzaam is voor mij een woord om geld uit de zakken te kloppen.

ZORGCOLLECTIEF FNV STOPT

Deze brave poging om binnen het wurgende zorgstelsel betaalbare zorg op te zetten voor de gewone werkenden was bij voorbaat gedoemd tot mislukken. Winst willen maken (Menzis c.s.) en zorg verlenen (FNV) staan nu eenmaal op gespannen voet met elkaar. FNV, geef toe, werk nu samen en zet ook jullie schouders onder de optie die komen moet: het Nationale Zorgfonds! Draag het s.v.p. uit in FNV Magazine, en alle andere uitingen van FNV! Niet afwijzen omdat het 'naar de SP ruikt'! Die bloedgroepenpolitiek zijn we nu toch voorbij? Als we de nuluren, payroll, flexwereld het hoofd willen bieden, is onderlinge solidariteit nu toch meer nodig dan ooit?

Penny

Voor fatsoenlijk loon en veilig werk voor arbeidsters kledingindustrie Bangladesh. #FNV en @schonekieren voeren actie voor vrijlating vakbondsleden bij Bengaalse ambassade.

@FNV
FNV blij met EU-afspraken om werk en privé te combineren. Hoognodig dat werkende ouders en mantelzorgers meer ondersteuning krijgen.

@FNVZorg_
Welzijn Honderden jeugdzorgwerkers onderweg naar @MinVWS. Zij protesteren tegen het om zeep helpen van de jeugdzorg. Ingrijpen door @hugodejonge is nu nodig. #lawaaiprotest #kwaliTijdvoorhetkind

Vakbondshuis sociale zekerheid in Nijmegen

‘VOOR ADVIES EN EEN GOED GESPREK’

Het Nijmeegse ‘Vakbondshuis voor de sociale zekerheid’ opende in januari de deuren. Elke vrijdagmiddag kunnen uitkeringsgerechtigden in dit ‘vakbondscafé’ terecht voor advies of een goed gesprek.

TEKST BART SPELEERS BEELD FLIP FRANSSSEN

Ongeveer veertig leden van FNV Uitkeringsgerechtigden en andere geïnteresseerden genieten van koffie met gebak tijdens de opening van het Vakbondshuis voor de sociale zekerheid in Nijmegen.

PRAATJE

Kaderlid Paul Nunnink is de initiatiefnemer van dit vakbondshuis speciaal voor uitkeringsgerechtigden. ‘Mensen kunnen hier vragen stellen aan onze consulenten, kaderleden van de FNV die deskundig zijn op het gebied van uitkeringen en sociale regelingen. Meestal hebben zij direct een antwoord op vragen, en anders zoeken ze het uit of verwijzen ze door.’ Maar dat is slechts één aspect, vertelt hij. ‘Minstens even belangrijk is dat mensen elkaar kunnen ontmoeten, een praatje aanknopen, met een kop koffie of thee erbij. Even je ei kwijt, ervaringen delen, of gewoon voor de gezelligheid: dat is prettig, weet ik uit eigen ervaring.’

EEN AANWINST

In Nijmegen zijn meerdere zogenoemde Stips, gemeentelijke ‘steunpunten’ in diverse wijken waar bewoners ook terecht kunnen voor informatie, advies en ontmoeting. De

Nijmeegse SP-wethouder Renske Helmer (werk en inkomen, armoedebestrijding, ict en faciliteiten) vindt het Vakbondshuis voor de sociale zekerheid geen concurrent voor de Stips, maar een welkome aanvulling. ‘De Stips zijn laagdrempelig, maar soms vinden mensen de drempel toch nog te hoog. Denk bijvoorbeeld aan mensen met financiële problemen, zij kennen vaak schaamte en vragen laat om hulp. Dit vakbondscafé is meer een ontmoetingsplek waar je heel makkelijk binnenloopt. Echt een aanwinst, zeker voor mensen die niet zo makkelijk bij de gemeente aankloppen.’

GOED IDEE

Met het doorknippen van een lint opent de wethouder het Vakbondshuis voor de sociale zekerheid officieel, waarna de gasten het glas heffen. Een van hen is FNV-lid Cheryl Duinker (62), die dit vakbondshuis een ‘goed idee’ vindt. ‘Ik zit in de WIA en wil graag op de hoogte blijven van m’n rechten. Dat kan dus hier. De maandelijkse themabijeenkomsten die ze gaan organiseren, bijvoorbeeld over het basisinkomen, lijken me ook interessant. Daar ga ik zeker naartoe.’

Het Vakbondshuis voor de sociale zekerheid is iedere vrijdag voor leden en niet-leden geopend van 13.00 tot 16.00 uur. Elke laatste vrijdag van de maand vindt er een bijeenkomst plaats met sprekers en discussie. Adres: Steenbokstraat 84, Nijmegen.

PUZZEL EN WIN!

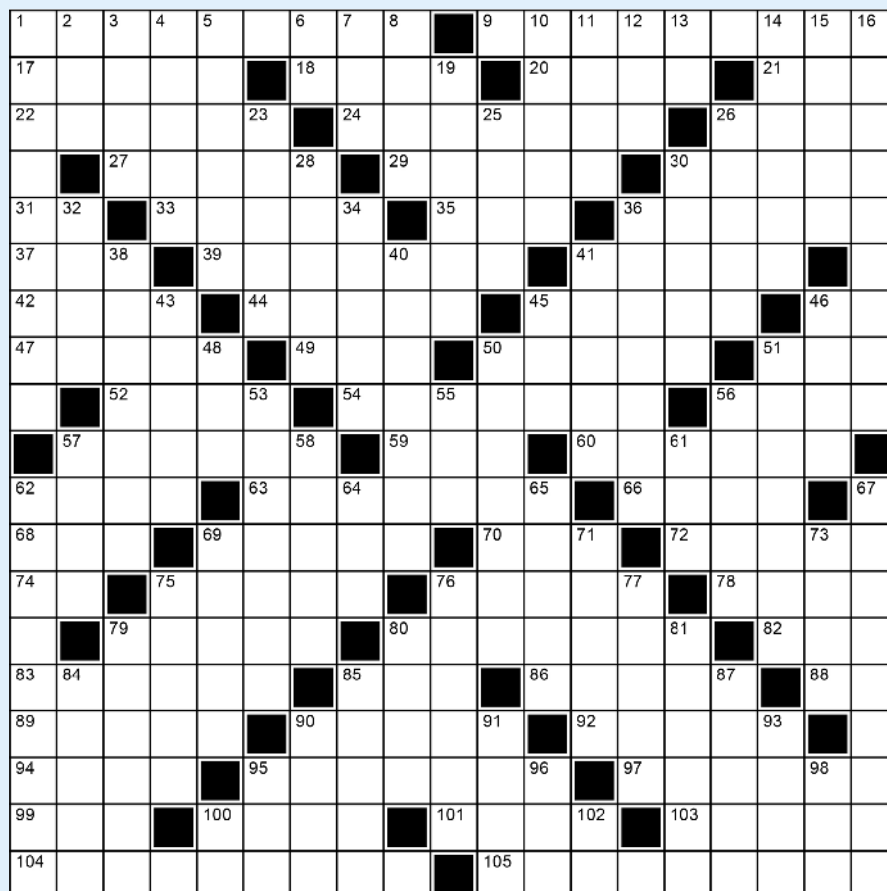
Plaats de gevonden woorden in het kruiswoorddiagram. Vul vervolgens de letters in in de gelijkgenummerde vakjes in de oplossingsbalk onder het diagram en ontdek zo de oplossing.

HORIZONTAAL

1 vervoermiddel - **9** solidair - **17** watergeest
 - **18** Franse wijnstreek - **20** open ruimte -
21 Engels telwoord - **22** hoeveelheid - **24**
 uitvouwbaar zonnesherm - **26** kaartterm - **27**
 dik - **29** zeden, gebruiken (Lat.) - **30** ingedikt
 vruchtensap - **31** Deo favente (afk.) - **33**
 melaatsheid - **35** Nederlandse Apotheeknorm
 (afk.) - **36** jongensnaam - **37** ivoor - **39**
 vrouwelijk dier - **41** vervoermiddel - **42** walm
 - **44** jaargetijde - **45** muziekstijl - **46** lidwoord
 - **47** bonus - **49** voorzetsel - **50** vooraan - **51**
 lichaamsdeel - **52** hasjesj (afk.) - **54** borden en
 schalen - **56** sjerp - **57** navigatiemiddel - **59**
 bosdier - **60** handel - **62** militair voertuig - **63**
 ontvangspriet - **66** vers - **68** belofte - **69**
 hoofdsieraad - **70** houding - **72** bewijs van
 onschuld - **74** frisdrank - **75** niet doen - **76**
 bedelmonnik - **78** teken - **79** echopeiling - **80**
 mythologische wezens - **82** voorzetsel - **83**
 drijfijzer - **85** voorzetsel - **86** niemendal - **88**
 selenium (afk.) - **89** zij die lid zijn - **90** keet - **92**
 verdrag - **94** deel van het hoofd - **95** mensaap
 - **97** boerderijdier - **99** nageslacht - **100** best -
101 verharde huid - **103** uitroep - **104** deel van
 een telefoonnummer - **105** richting in de mode.

VERTICAAL

1 op prijs stellen - **2** tijdperk - **3** sieraad - **4**
 keukengerei - **5** kort jasje - **6** samarium (afk.) - **7**
 jongensnaam - **8** plaats in Noord-Holland - **10**
 strelen - **11** oorlogsgod - **12** snijwerktuig - **13**
 hectare (afk.) - **14** omwentelen - **15** in elkaar -
16 doorsnee - **19** bedekte spot - **23** bestek - **25**
 flessenkist - **26** rij - **28** molentrichter - **30** ziel
 - **32** sierplant - **34** meisjesnaam - **36** hoofdstad
 van België - **38** hoofddeksel - **40** zweren -
41 schaakstuk - **43** spierpijn - **45** plant - **46**
 voorwerp - **48** aspirant (afk.) - **50** evennachtslijn
 - **51** rover - **53** getal dat een jaar aangeeft -
55 loop - **56** dwarsligger - **57** insnijding - **58**
 elektriciteitsdraad - **61** meisjesnaam - **62**
 betaling aan jongeren - **64** vat - **65** gemaakt van
 eikenhout - **67** verhard pad - **69** met smaak eten
 (Barg.) - **71** jongensnaam - **73** bioscoop (afk.) -
75 roemen - **76** eindstrijd - **77** al - **79** sinds - **80**
 Indiaas kledingstuk - **81** vroegere abdij - **84**
 toneelleiding - **85** planeet - **87** hees - **90** zware
 plof - **91** knijper - **93** plakband - **95** kleefstof -
96 academie voor lichamelijke opvoeding (afk.) -
98 algemene loterij Nederland - **100** Gasunie
 (afk.) - **102** technisch directeur (afk.).

69	19	86	83	37	3	34	55	90	101	19	46
----	----	----	----	----	---	----	----	----	-----	----	----

VDM PUZZELS/DOUWE VAN DER MEULEN

WIN!

1X

€ 100,-

2X

€ 75,-

3X

€ 50,-

Onder de goede inzenders worden zes prijzen verloot: een hoofdprijs van € 100, twee prijzen van € 75 en drie prijzen van € 50. De oplossing van de puzzel afgedrukt in FNV Magazine 4-2018 was **DIENSTVERBAND**.

WINNAARS

€ 100: A. Slob uit Goudriaan; **€ 75:** W. Mol uit Loon op Zand en N.P.M. de Boer uit Venhuizen; **€ 50:** gaan naar G. Zweers uit Hengelo, A. Hol uit Ede en G. Tijsseling

uit Gouda. De prijswinnaars krijgen persoonlijk bericht. De prijswinnaars krijgen persoonlijk bericht.

Stuur de oplossing van deze kruiswoordpuzzel op een kaart of briefkaart (niet in een envelop) voor **15 april 2019** naar Redactie FNV, Postbus 9208, 3506 GE Utrecht met vermelding van jouw naam, lidmaatschapsnummer en adres. Of mail jouw oplossing met deze persoonlijke gegevens naar **puzzel@fnv.nl**.

PROFITEER VAN AANTREKKELIJKE KORTINGEN MET LEDENVOORDEEL FNV

Ledenvoordeel FNV biedt FNV-leden flinke kortingen op allerlei producten, diensten en uitjes. Naast de jaarvoordelen waar je het hele jaar gebruik van kunt maken, bieden we ook tijdelijke voordelen. Deze vind je elke maand op ledenvoordeelfnv.nl. Je kunt je ook inschrijven voor de maandelijkse nieuwsbrief, zodat je nooit een voordeel mist! De tijdelijke voordelen zijn geldig van 1 maart t/m 31 mei 2019.

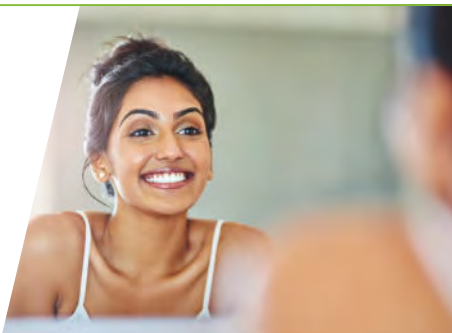
TIJDELIJK VOORDEEL

Maandelijks vele nieuwe voordelen op ledenvoordeelfnv.nl

12,5% KORTING BIJ DEONLINEDROGIST.NL

Dit voorjaar bestel je als FNV-lid al je drogisterij artikelen extra voordelig bij DeOnlineDrogist.nl. Deze grootste online drogist van Nederland heeft een zeer ruim assortiment en bezorgt je bestelling al gratis vanaf € 20,-. Bovendien staat er elke dag een team gediplomeerde drogisten gratis voor je klaar, voor als je behoefte hebt aan productadvies of hulp wilt bij een gezondheidsklacht.

Kijk voor de kortingscode op ledenvoordeelfnv.nl

12,5% KORTING

TOT 50% KORTING OP HUISHOUDELIJKE APPARATEN VAN INVENTUM

Inventum creëert dagelijks bijzondere momenten in vele huiskamers. Gebruik een blender voor het maken van een heerlijk ontbijt, geniet bij de lunch van een gegrild broodje, maak tussendoor een kopje thee of geniet 's avonds van zelfgebakken frietjes. Ook voor producten om het huis schoon te houden kan je bij Inventum terecht.

Bekijk het aanbod op ledenvoordeelfnv.nl

TOT 50% KORTING

INVENTUM
maakt 't moment

MET 50% KORTING NAAR HET EYE FILMMEUSEM

Aan het Amsterdamse IJ vind je het Eye Filmmuseum. Een leuk museum voor jong en oud. Leer over hoe film vroeger gemaakt werd, bekijk vele filmaffiches, ontdek welke technieken en optische trucs gebruikt worden in films en speel voor een Green Screen als figurant zelf mee in een film. Als FNV-lid profiteer je nu van 50% korting op je entree.

Download jouw kortingsvoucher op ledenvoordeelfnv.nl

50% KORTING

JAARVOORDEEL

12% KORTING OP ALLE CURSUSSEN EN OPLEIDINGEN

NHA biedt de voordeligste thuiscursussen van Nederland. Je kunt kiezen uit 500 cursussen zoals Boekhouden, Management, Webdesigner, Nagelstyling, Kindercoach, Gewichtconsulent, Spaans, Fotografie, Thuiskeeper en nog veel meer! Starten kan elke dag van het jaar en met behulp van de privé docent stem jij je eigen studietempo af.

Vraag een gratis (digitale) studiegids aan of schrijf je direct in, bel 077 306 7000 of ga naar nha.nl/fnv

12% KORTING

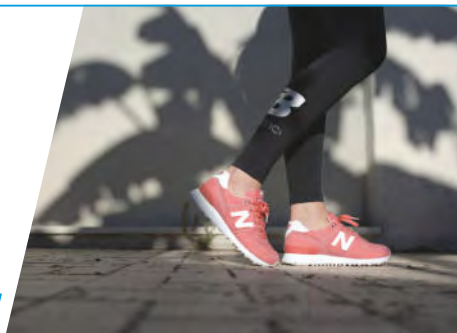

JAARVOORDEEL

NIEUWE SNEAKERS SCOOR JE BIJ PLUTOSPORT!

Sneakers zijn de finishing touch van je outfit en ze lopen daarnaast ook nog eens heerlijk. Sommige modellen kunnen zelfs ook in de sportschool of tijdens een rondje hardlopen gedragen worden! Bekijk het assortiment sneakers op plutosport.nl.

Ga voor de kortingscode naar ledenvoordeelfnv.nl

10% EXTRA KORTING

**PLUTO
SPORT.NL**

MAANDELIJKS EXTRA KORTING BIJ BEN

Speciaal voor jou als FNV-lid biedt Ben extra korting op mobiele telefonie! De korting is geldig op alle abonnementen, dus je kan kiezen voor een abonnement met- of zonder mobiele telefoon. Ook kan je bij Ben kiezen voor een maandelijks opzegbare Sim Only, zodat je nergens aan vast zit.

Kijk snel op ben.nl/fnv voor alle aanbiedingen

MAANDELIJKS EXTRA KORTING Ben®

EXCLUSIEVE FNV-DEAL: VOGUE ELITE PLUS N3 TRANSPORTFIETS VOOR € 369

Matrabike en de FNV hebben een exclusief aanbod voor jou als FNV-lid: nu slechts € 369 voor de Vogue Elite Plus N3! Deze prachtige transportfiets is voorzien van kwaliteitsonderdelen zoals het Shimano Nexus N3 versnellingsstelsel, rollerbrake remmen, leren handvatten, een comfortabel gelzadel, een aluminium frame en stevige voordrager met FNV fietskrat. De fiets is verkrijgbaar in 5 verschillende kleuren. Er zijn 5.000 fietsen beschikbaar, op=op.

Bekijk deze exclusieve deal op ledenvoordeelfnv.nl

SPECIALE FNV DEAL

matrabike
AL 25 JAAR DE VOORDELIGSTE IN FIETSPLEZIER!

ALLEEN VERZEKEREN WAT JE ECHT NODIG VINDT

Univé heeft een autoverzekering met drie hoofddekkingen: WA, WA+ en All Risk. Je kunt zelf inschatten hoe je risico's kunt voorkomen en verzekert alleen nog wat nodig is. Dat betekent onder andere dat je kunt kiezen voor jouw eigen schadehersteld-bedrijf of drie jaar nieuwwaarde/aanschafwaarde bij WA+ en Allrisk. Deze verzekering biedt je de perfecte balans tussen keuzevrijheid, duidelijkheid en eenvoud.

Vragen? Kijk op unive.nl/ledenvoordeelfnv, bel 0592 348 999 of bezoek één van de ruim 110 winkels

8% KORTING

univé

Onze jaarpartners:

KwikFit

matrabike
AL 25 JAAR DE VOORDELIGSTE IN FIETSPLEZIER!

nha

**GREEN
CHOICE**

univé

**PLUTO
SPORT**

Ben®

MIS NIETS! SCHRIJF JE SNEL IN VOOR DE NIEUWSBRIEF OP LEDENVOORDEELFNV.NL

Onder voorbehoud van druk- en zetfouten.

Kijk op de website voor **de speciale maandaanbiedingen!**

ZO WERKT DAT

Vragen over werk en inkomen? Of het nu gaat over je lidmaatschap, beëindigingsovereenkomsten, wachtdagen bij ziekte – je vindt het allemaal op www.fnv.nl.

BEGELEIDING BIJ ONTSLAG LOOPT DOOR

FNV WERKEN AAN WERK, HET PROJECT OM MENSEN DIE ONTSLAGEN WORDEN OF NET HUN BAAN KWIJT ZIJN, TE ONDERSTEUNEN MET INTENSIEVE PERSOONLIJKE BEGELEIDING, ADVIES EN TRAINING, LOOPT IN ELK GEVAL DOOR TOT 1 JULI 2019.

FNV Werken aan Werk startte medio 2017 met de begeleiding van mensen die hun baan hadden verloren of wisten dat ze ontslagen zouden worden. Deze nieuwe vorm van professionele, intensieve en persoonlijke begeleiding sloeg enorm aan. De FNV is voor velen een betrouwbare, onafhankelijke en deskundige partner met veel kennis van de arbeidsmarkt. Tot eind 2018 schreven zo'n veertienhonderd deelnemers

zich in voor persoonlijke begeleiding en advies bij een van de trajectadviseurs. Ze volgden massaal workshops waarin ze leerden hoe de arbeidsmarkt tegenwoordig werkt, hoe je een goede sollicitatiebrief schrijft en hoe je social media inzet bij het vinden van werk. Velen kwamen zo weer snel aan de slag en alom was er waardering voor de ondersteuning van de FNV daarbij.

LOOPBAANVRAGEN

Naast deze service bij baanverlies biedt de FNV nog meer diensten aan om leden te ondersteunen bij loopbaanvragen, zoals loopbaanadvies, loopbaanchecks voor 'professionals', trajecten voor duurzame inzetbaarheid in de Metaal en inschakelen van loopbaancoaches voor 45+'ers. Ook over deze activiteiten is alle informatie op de FNV-website te vinden.

INFORMATIEBIJEENKOMST

Het project zou eind 2018 aflopen, maar vanwege het succes en de waardering van de deelnemers is besloten er in elk geval nog een halfjaar mee door te gaan. Leden die te horen hebben gekregen dat hun baan verdwijnt of al in de WW zitten, zijn van harte welkom bij een van de acht vakbondshuizen waar FNV Werken aan Werk is gevestigd. Kijk op www.fnv.nl/werkenaanwerk voor de adressen en contactgegevens. Als je eerst meer wilt weten, kun je naar een van de informatiebijeenkomsten gaan die geregeld in de regio worden gehouden.

DIT DOEN WE VOOR JE

HEB JE OOK EEN VRAAG?

Bel met ons Contactcenter voor al je vragen over werk, inkomen, letselschade en lidmaatschap: (088) 368 0 368, ma t/m vrij 8.30-17.30 uur. Ook bereikbaar vanuit het buitenland. (Standaardtarief voor bellen naar vaste nummers, voor actuele tarieven zie je provider.)

Persoonlijk gesprek?

Heb je liever een persoonlijk gesprek op een van onze spreekuurlocaties? In het hele land kun je bij ons terecht tijdens verschillende spreekuren. Bekijk de locaties in jouw regio: www.fnv.nl/in-jouw-regio.

BEHEER JE GEGEVENS IN MIJN FNV

Met een profiel op onze website kun je:

- je adresgegevens wijzigen;
- je betaalgegevens wijzigen;
- je werkgever wijzigen;
- een nieuwe ledenpas aanvragen (als je je pas kwijt bent).

Dus verandert er iets in jouw woon-, werk- of betaalsituatie? Maak een profiel aan of log in op mijn.fnv.nl. Of via de link 'Mijn FNV' op www.fnv.nl.

VRAGEN over het magazine? Mail naar redactie@fnv.nl of bel (088) 368 0 368 (ma t/m vrij 8.30-17.30 uur).

COLOFON **HOOFDREDACTEUR** Roosmarijn Schröder (roosmarijn.schröder@fnv.nl) **EINDREDACTEUR** Peter Beekman (peter.beekman@fnv.nl) **REDACTIE** Peter van der Aa (peter.vanderaa@fnv.nl) **REDACTIE MPG**, **AMSTELVEEN** Reijer Blankenspoor, Inge Pauw **ART DIRECTION EN VORMGEVING** Esther Tji, Bianca van Hilst **PRODUCTIECOÖRDINATOR** Frank van der Kolk **REDACTIE-ASSISTENTIE** Chantal van der Toorn (chantal.vandertoorn@fnv.nl) **CONCEPT** FNV en MPG. **ADVERTENTIEVERKOOP** PSH, Dunck **DRUK** Senefelder Misset, Doetinchem **COPYRIGHT** Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding en toestemming van de uitgever. FNV Magazine ISSN 2405-9013.

'IK BEN VAAK EEN SOORT MEDIATOR'

MAGDA SNEEP (69) weet hoe het is om 'afgeschreven' te worden. Mede daarom staat ze als WAO/WIA-begeleider en als vakbondsconsulent sociale zekerheid altijd voor anderen klaar.

TEKST EVA PRINS BEELD JEANNETTE SCHOLS

1 WIE IS MAGDA SNEEP?

'Ik heb drieëntwintig jaar in de nachtdienst van een verzorgingshuis gewerkt. Op mijn 51e ben ik volledig – en blijvend – afgekeurd. In vijftien maanden tijd werd ik vier keer aangereden. Daar hield ik een whiplash aan over, en al mijn kracht was weg. Ik vond het verschrikkelijk te worden afgekeurd; ik voelde me afgeschreven. Het heeft me veel tijd gekost om weer op te krabbelen. Emotioneel en fysiek.'

2 HOE KWAM JE BIJ DE FNV?

'Toen ik ging werken, ben ik gelijk lid geworden, en ook al vrij snel kaderlid voor toen nog Abvakabo FNV. Toen ik werd afgekeurd, was ik onder meer voorzitter van de afdeling Nijmegen. Mijn collega's hebben me er in die tijd echt doorheen gesleept. Ze kwamen me gewoon halen en bleven me betrekken.'

3 WAT DOE JE NU BIJ DE BOND?

'Een aantal dagdelen per week bemens ik het – mede door mij opgezette – spreekuur in het vakbondshuis in Nijmegen. Daar komen mensen met allerlei vragen. Ik informeer ze en daarnaast ga ik regelmatig mee naar gesprekken, met hun werkgever, bedrijfsarts of uitkeringsinstantie. Vaak ben ik een soort mediator.'

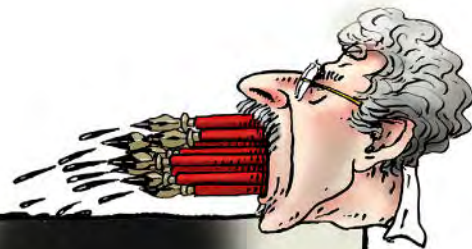
4 WAT DRIJFT JOU IN HET VAKBONDSWERK?

'Ik vind het heerlijk om mensen te kunnen helpen die er zelf niet meer uitkomen. Ik weet hoe het is om ongewild je werk kwijt te raken, en ook hoeveel steun je aan de bond kan hebben. Die steun bied ik anderen ook graag.'

JOEP ROEPT

SAMENWERKING

— van —